

Eriaruanne

Rohepööre

Taaste- ja vastupidavusrahastu
panus on ebaselge

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Sisukord

	Punkt
Kokkuvõte	I–VI
Sissejuhatus	01–09
Taaste- ja vastupidavusrahastu põhiomadused	01–03
Rohepööre taaste- ja vastupidavusrahastu raames	04–05
Kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimine taaste- ja vastupidavusrahastu raames	06–09
Auditi ulatus ja käsitusviis	10–14
Tähelepanekud	15–69
Taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike kavade panus rohepöördesse võib olla ülehinnatud	15–35
Taaste- ja vastupidavusrahastu raamistiku probleemid kliimamõju hindamisel ja rohepöörde hõlmamisel	16–24
Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete ebaselge panus kliimameetmetesse ja rohepöördesse	25–35
Vähe tõendeid selle kohta, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamine aitab kaasa rohepöördele	36–47
Ebakõlad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamisel	36–43
Kõik kliimaga seotud meetmed ei ole nii keskkonnahoidlikud kui planeeritud	44–47
Taaste- ja vastupidavusrahastu aruandluses esitatakse kliimakulutuste ja rohepöörde andmed tegelikest kuludest ja tulemustest eraldi	48–69
Taaste- ja vastupidavusrahastu rohepöörde meetmete tulemuslikkuse jälgimine on puudulik	48–53
Kliimameetmete tegelike kulutuste kohta aruandeid ei esitata	54–59
Puudub seos kulude ja rohepöörde aruandluse vahel	60–69
Järeldused ja soovitused	70–77
Lisa. Meie valitud meetmed	

Lühendid

Mõisted

Komisjoni vastused

Ajatelg

Auditirühm

Kokkuvõte

I Taaste- ja vastupidavusrahistu on ajutine instrument, mis võeti kasutusele 2020. aasta mais, et aidata liikmesriikidel COVID-19 pandeemiast taastuda ning 2024. aasta veebruari seisuga on sellest pakutava toetuse suurus 648 miljardit eurot. Rohepööre on üks rahastu tugisambaid. Liikmesriigid pidid kliimameetmetele eraldama vähemalt 37% oma riiklikest vahenditest. Komisjoni hinnangul ületati see eesmärk juba kavandamisetapis (eraldati 42,5%).

II Meie auditi eesmärk oli hinnata, kas taaste- ja vastupidavusrahistu ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ülesehitus ja elluviimine aitavad rohepöördele tõhusalt kaasa. Hindasime valitud meetmete, nende eesmärkide ja sihtide ning kliimakoefitsientide panust rohepöördesse. Samuti uurisime, kuidas need meetmed edenevad ja kuidas neid rohepöörde seisukohast jälgitakse. Lõpuks uurisime, kuidas komisjon ja liikmesriigid esitavad teavet kliimakulutuste ja rohepöörde kohta.

III Otsustasime seda teemat auditeerida, kuna rohepööre ja ELi kliimaeesmärgid on poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal. Loodame, et meie töö tulemused aitavad kaasa arutelule selle üle, kuidas kavandada ja rakendada tulevase vahendeid, millel on kliima- ja keskkonnanäesmärgid. Samuti eeldame, et meie töö aitab parandada kliimameetmete ja rohepöörde jaoks ette nähtud ELi vahendite tõhusust ELi 2030. ja 2050. aasta ambitsioonikate kliimaeesmärkide kontekstis.

IV Leidsime auditeeritud liikmesriikides puudusi nii taaste- ja vastupidavusrahistu raamistiku kui ka riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ülesehituses. Samuti esines ebakõlasid rohepöörde ja kliimaeesmärkidega seotud meetmete rakendamisel. Eelkõige täheldasime, et kliimakulutuste jälgimine koosneb suurel määral hinnangutest ja mõningate koefitsientide kasutamisel võidi kulutusi üle hinnata. Leidsime vähe teavet selle kohta, kuidas taaste- ja vastupidavusrahistu meetmete rakendamine aitab kaasa rohepöördele. Täheldasime ka seda, et panust ELi kliimaeesmärkide saavutamisse ei hinnata, kuna selline hindamine ei ole seadusega nõutav. Lisaks leidsime, et kliimakulutuste ja rohepöörde alane aruandlus esitatakse tegelikest kuludest ja tulemustest lahus, mis piirab selle asjakohasust sidusrühmade jaoks.

V Järeldame, et rahastu ülesehituses ja kasutamises tuvastatud puudused seavad kahtluse alla selle kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamise. Seetõttu leiame, et taaste- ja vastupidavusrahistu panus rohepöördesse ei ole selge.

VI Loetletud leidude alusel soovitage komisjonil

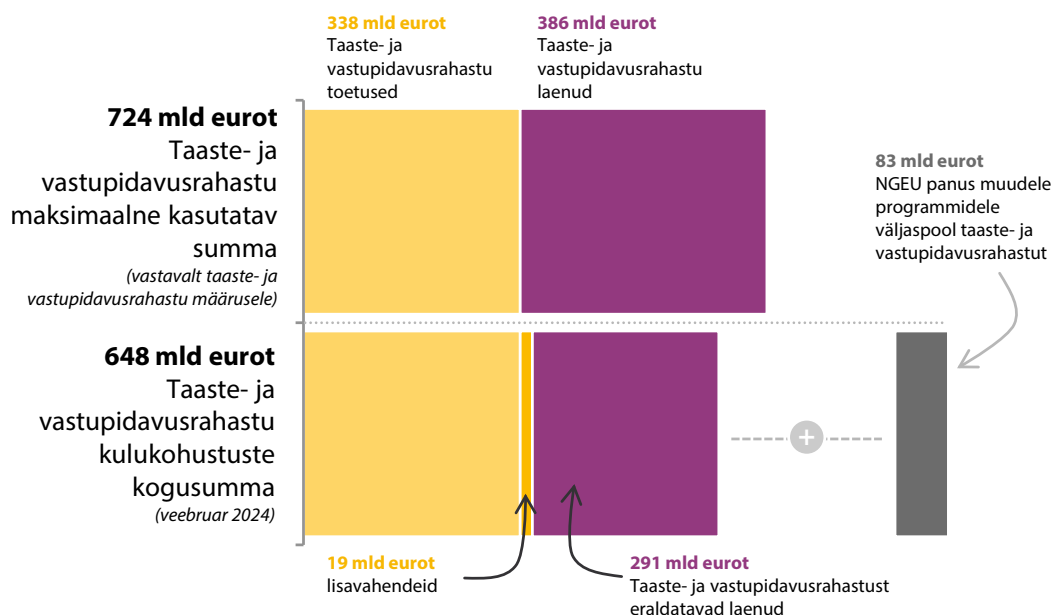
- o hinnata paremini tulevaste rahastamisvahendite raames tehtavaid kliimakulutusi;
- o tagada tulevaste rahastamisvahendite asjakohane ülesehitus, et toetada kliima- ja keskkonnanäesmärke ja -sihte;
- o suurendada rohepöördega seotud meetmete tulemuslikkust;
- o parandada aruandlust taaste- ja vastupidavusrahastu kliimakulutuste kohta.

Sissejuhatus

Taaste- ja vastupidavusrahastu põhiomadused

01 2020. aasta mais käivitas EL ajutise instrumendina taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU), et aidata liikmesriikidel COVID-19 pandeemiast taastuda. Taasterahastu maksimaalne suurus on 731 miljardit eurot (2022. aasta hindades), mis lisandub ELi pikaajalisele eelarvele aastateks 2021–2027. Selle keskne osa on taaste- ja vastupidavusrahastu¹ – **joonis 1**. Taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärk on leevendada COVID-19 pandeemia majanduslikku ja sotsiaalset mõju, muutes liikmesriikide majanduse ja ühiskonna kestlikumaks ja vastupidavamaks. Taaste- ja vastupidavusrahastu peaks aitama liikmesriikidel paremini valmistuda rohe- ja digipöördega kaasnevateks väljakutseteks ja võimalusteks. Lisaks käivitas EL 2022. aasta mais ülemaailmsele energiakriisile reageerimiseks kava „REPowerEU“, lisades 2024. aasta veebruari seisuga taaste- ja vastupidavusrahastule 19 miljardi euro väärtuses toetusi.

Joonis 1. NGEU eelarve (2024. aasta veebruari seisuga)

Märkus: kõik summad on 2022. aasta hindades.

Allikas: Euroopa Komisjon ning taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel 2024. aasta veebruari seisuga.

¹ Määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (taaste- ja vastupidavusrahastu määrus).

02 Komisjon **haldab** taaste- ja vastupidavusrahastut **otse**. See tähendab, et komisjon vastutab taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise, sealhulgas selle edusammude jälgimise ja tulemuste hindamise eest. Igal liikmesriigil on õigus saada osa olemasolevatest taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, mis arvutatakse välja konkreetse valemi alusel². Iga liikmesriik esitab riikliku taaste- ja vastupidavuskava, mida komisjon³ hindab ja mille nõukogu heaks kiidab. Taaste- ja vastupidavuskavad sisaldavad erinevaid meetmeid, mis hõlmavad reforme ja investeringuid. Kõigi meetmetega kaasnevad eesmärgid ja sihid, mille abil jälgitakse kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid saavutusi⁴. Komisjon võttis vastu ühised näitajad taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta aruandluse koostamiseks ja nende jälgimiseks⁵.

03 Taaste- ja vastupidavusrahastu toimib uue rahastamismudeli alusel. Erinevalt ELi eelarve teistest osadest, kus rahastamine põhineb kantud kuludel, teeb komisjon liikmesriikidele taaste- ja vastupidavusrahastu makseid (edaspidi „väljamaksed“), kui eesmärgid ja sihid on rahuldavalt täidetud. Riiklike kavade koostamisel pidid liikmesriigid siiski märkima iga meetme hinnangulised kulud, et põhjendada taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste või laenude puhul taotletud summat⁶. Vastasel juhul oleks seda summat vähendatud vastavalt hinnanguliste kuludele. **Joonisel 2** on esitatud kokkuvõtte protsessi eri etappidega seotud ülesannetest ja kohustustest.

² Määruse (EL) 2021/241 artikkel 11.

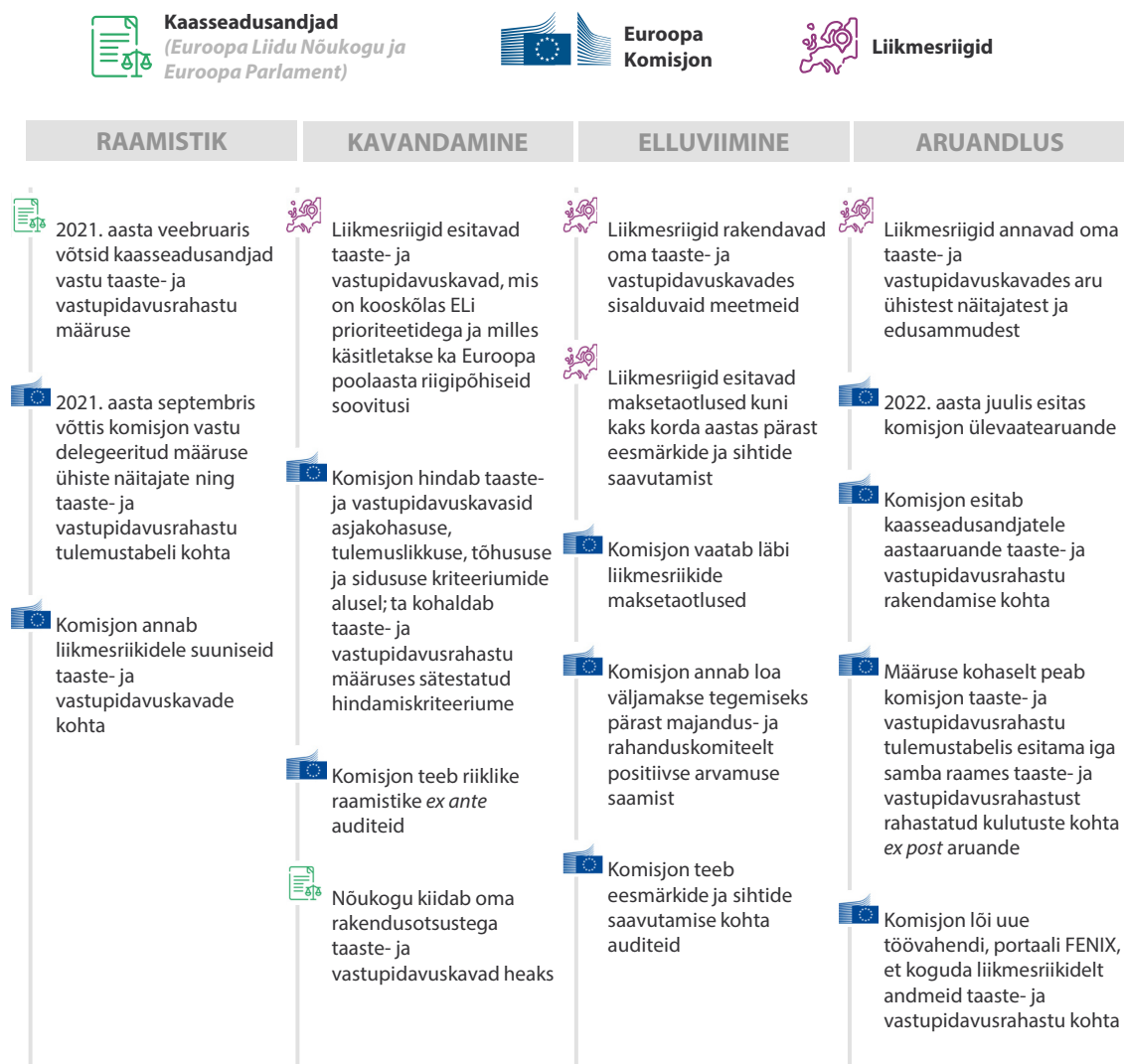
³ Eriaruanne 21/2022 komisjonipoolse taaste- ja vastupidavuskavade hindamise kohta.

⁴ Eriaruanne 26/2023 taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuslikkuse seire raamistiku kohta.

⁵ Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2106, milles sätestatakse ühised näitajad.

⁶ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse V lisa punkt 3.

Tabel 2. Ülesanded ja kohustused

Allikas: kontrollikoda.

Rohepööre taaste- ja vastupidavusrahastu raames

04 Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed on seotud kogu ELis asjakohaste poliitikavaldkondadega, mis on koondatud kuue samba alla, millest üks on rohepööre (*joonis 3*). Rohepöörde ulatus hõlmab nii kliima- kui ka keskkonnanäesmärke.

Rohepöörde samba raames võetavad meetmed peaksid aitama kaasa järgmisele:

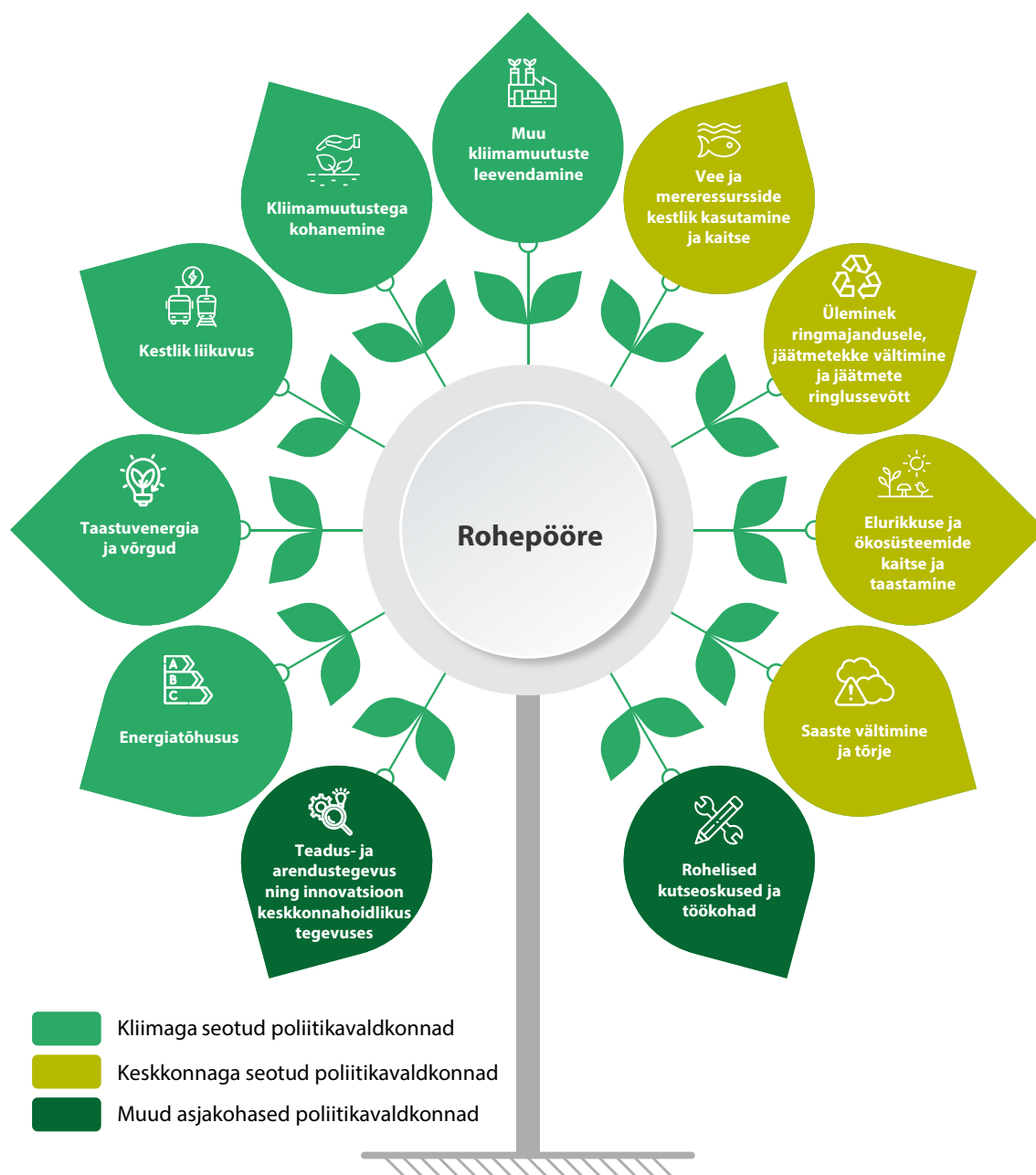
- o ELi 2030. aasta **kliimaeesmärkide** saavutamine (*1. selgitus*) ja töö selle nimel, et saavutada 2050. aastaks ELi kliimaneutraalsus⁷ ja
- o keskkonnasäästlikkus.

Rohepöörde meetmed peaksid edendama kestlikku majanduskasvu, looma töökohti ja säilitama energiapuudulikkust. Rohepöövet tuleks toetada reformide ja investeeringutega keskkonnahoidlikesse tehnoloogiatesse ja suutlikkusse, sealhulgas elurikkusse, energiatõhususse, hoonete renoveerimistöodesse ja ringmajandusse⁸.

⁷ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 4.

⁸ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendus 11.

Joonis 3. Rohepöörde sammad ja selle poliitikavaldkonnad

Allikas: kontrollikoda taaste- ja vastupidavusrahaustu tulemustabeli põhjal.

1. selgitus

ELi 2030. aasta kliimaeesmärgid

- a) Vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid (KHG) vähemalt 55% võrreldes 1990. aastaga
- b) Saavutada taastuvate energiaallikate vähemalt 42,5% suurune osakaal tarbitud energias, püüdes saavutada 45%
- c) Vähendada lõppenergia tarbimist 11,7% võrreldes 2030. aastaks prognoositud energiatarbimisega, tuginedes 2020. aasta võrdlusstsenariumile

Allikas: energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse (EL) 2018/1999 artikkel 2 ja selle hilisemad muudatused, sealhulgas taastuvenergia direktiiv (EL) 2023/2413 ja energiatõhususe direktiiv (EL) 2023/1791.

05 Liikmesriigid ja komisjon hindasid liikmesriikide esitatud teabe ja komisjoni enda kvalitatiivse hinnangu põhjal, kas iga taaste- ja vastupidavuskavaga saavutatakse sammaste vaheline tasakaal. Selle analüüsi põhjal liigitas komisjon iga meetme esmase ja teisese samba alla, vastavalt meetme jaoks seatud eesmärgile. Seejärel kontrolliti seda koos liikmesriikidega ja lisati taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelisse, mis on taaste- ja vastupidavusrahastu aruandlusplatvorm. 2024. aasta veebruari seisuga näitas taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel, et rohepöördele aitasid kaasa 984 meetet.

Kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimine taaste- ja vastupidavusrahastu raames

06 Perioodil 2021–2027 kohustus EL kulutama vähemalt 30% oma kogueelarvest kliimameetmetele⁹. Taaste- ja vastupidavusrahastu raames peab iga liikmesriik eraldama vähemalt 37% oma taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest kliimameetmetele, st kliimamuutustega kohanemisele või nende leevendamisele, sealhulgas meetmetele, mis aitavad kaasa 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele (**1. selgitus**). 37% suurune eesmärk annab liikmesriikidele võimaluse (ja kohustuse) lisada oma taaste- ja vastupidavuskavadesse märkimisväärne osa kliimameetmetega seotud meetmetest. Kõik need meetmed on seotud rohepöörde sambaga.

⁹ Euroopa Liidu Nõukogu erakorralise istungi järeldused, EUCO 10/20, 2020, lk 7.

07 37% suuruse kliimapanuse arvutamiseks sisaldab taaste- ja vastupidavusrahastu määrus kliimakoefitsientidel põhinevat kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikat. Metoodika on Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni poolt 1998. aastal kasutusele võetud [Rio markerite](#) kohandatud versioon, mis on ühine kõigi ELi fondide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu puhul ajavahemikul 2021–2027¹⁰.

08 ELi kliimakoefitsiendid on tegevuspõhised¹¹: taaste- ja vastupidavusrahastu määrus sisaldab 181 sekkumisvaldkonna loetelu, mis hõlmab mitut investeerimisvaldkonda, nt põhivara või immateriaalne vara, teadus- ja arendustegevus, energeetika ja transport. Iga sekkumisvaldkond on seotud kliimakoefitsiendiga, mis põhineb tegevuse eeldataval mõjul kliimale¹². Koefitsiendid võivad olla kas 0%, 40% või 100% ([joonis 4](#)). On 64 sekkumisvaldkonda, mille kliimakoefitsient on positiivne (40% või 100%).

Joonis 4. Kolm ELi kliimakoefitsienti vastavalt nende eeldatavale kliimapanusele

Allikas: kontrollikoda dokumendi [SWD\(2022\) 225](#), „2021.–2027. aasta kliimaküsimuste peavoolustamise struktuur“, lk 9 põhjal.

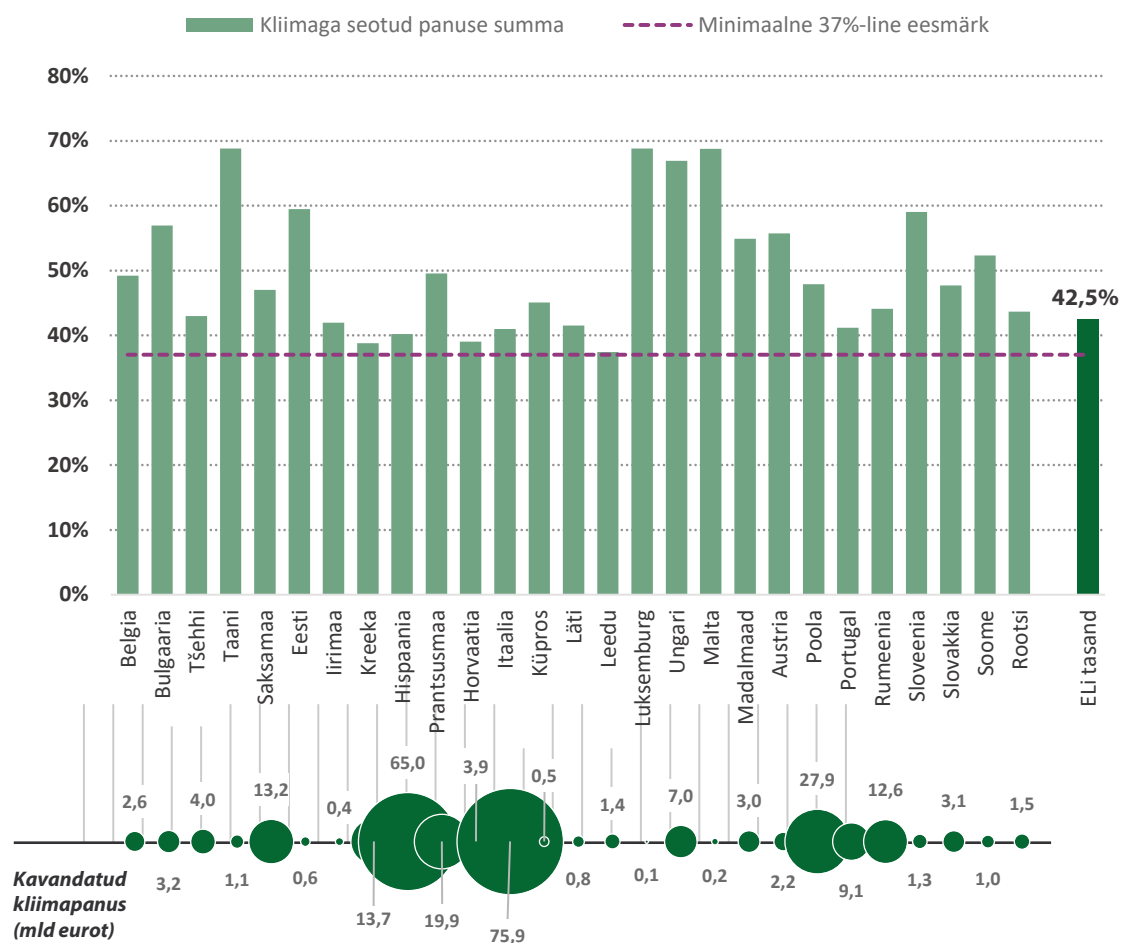
09 Eeldatav kliimameetmete panus liikmesriigi kohta arvutatakse, korrutades vastavad kliimakoefitsiendid iga taaste- ja vastupidavusrahastu meetme hinnanguliste kuludega, mis põhinevad meetmega hõlmatud sekkumisvaldkonnal. Liikmesriigid teevad sekkumisvaldkondade kohta ettepanekud ja komisjon kontrollib neid oma hindamise raames. ELi liikmesriikide hinnanguline kogupanuse oli ligikaudu 40% taaste- ja vastupidavusrahastu eraldisest ehk 203 miljardit eurot 504 miljardist eurost, mille liikmesriigid algselt eraldasid. 2024. aasta veebruari seisuga korrigeeriti kliimameetmete panust 275 miljardile eurole (42,5%) 648 miljardist eurost ([joonis 5](#)).

¹⁰ [SWD\(2022\) 225](#), „2021.–2027. aasta kliimaküsimuste peavoolustamise struktuur“, lk 9.

¹¹ Samas, lk 5.

¹² Samas.

Joonis 5. Taaste- ja vastupidavusrahastu eeldatav panus kliimameetmetesse liikmesriikide kaupa

Allikas: kontrollikoda 27 taaste- ja vastupidavuskava põhjal (2024. aasta veebruari seisuga).

Auditi ulatus ja käsitusviis

10 Meie auditi eesmärk oli hinnata, kas taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ülesehitus ja rakendamine aitavad rohepöördele tõhusalt kaasa. Hindasime valitud meetmete, nende eesmärkide ja sihtide ning kliimakoefitsientide panust rohepöördesse. Samuti analüüsisime, kuidas need meetmed edenevad ja kuidas neid jälgitakse, eelkõige seoses taaste- ja vastupidavuskavade panusega kliimaeesmärkide saavutamisse. Lõpuks uurisime, kuidas komisjon ja liikmesriigid esitavad teavet taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavate kliimakulutuste ja rohepöörde kohta.

11 Käesolev audit otsustati teha seepärast, et arvestades taaste- ja vastupidavusrahastu olulisust ja uut tüüpi struktuuri, pakub tema mõju rohepöördele ja ELi kliimaeesmärkidele üldsusele suurt huvi. Käesoleva auditiga laiendatakse meie varasemat tööd selles valdkonnas, eelkõige avaldatud aruandeid [komisjoni hinnangu kohta taaste- ja vastupidavuskavadele](#) ning [taaste- ja vastupidavusrahastu tulemusraamistiku kohta](#). Meie audit tugevdab ja täiendab käimasolevaid auditeid, mis käsitlevad topeltrahastamist, taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist ning liikmesriikide riigiabi ja riigihangete kontrollisüsteeme. Samuti tugineb see meie varasemale tööle [ELi eelarve kliimakulutuste valdkonnas](#).

12 Audit hõlmas ajavahemikku alates [taaste- ja vastupidavusrahastu määruse](#) vastuvõtmisest 2021. aastal kuni 2024. aasta veebruarini. Taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate rohepöörde meetmete kavandamise ja rakendamise kontrollimiseks kohapeal valisime neli liikmesriiki: Kreeka, Horvaatia, Portugal ja Slovakkia. Liikmesriikide valikul võtsime arvesse, millised liikmesriigid olid meie varasemate auditite jaoks välja valitud. Lisaks tuginesime valiku tegemisel kliimaga seotud meetmete riskianalüüsile, taaste- ja vastupidavuskavade elluviimise seisule auditi tegemise ajal ning geograafilisele katvusele.

13 Käesolevas aruandes keskendusime investeringutele, valides kuus iga uuritud liikmesriigi kohta (kokku 24 meetet – *lisa*). Valim koosnes kokku 55 (all)meetmest, millel oli positiivne mõju kliimale. See valik tehti enne REPowerEU peatükkide vastuvõtmist. Valik põhines meetmete asjakohasusel rohepöörde jaoks, nende olulisusel, meetmetega hõlmatud erinevatel kliimaeesmärkidel ja rakendamise seisul. Käesolev audit ei hõlma hindamis- ja valikuprotsessi, et määrata kindlaks taaste- ja vastupidavusrahastru meetmed, mida võib rahastada ELi rohelistest võlakirjadest. Meie analüüs taaste- ja vastupidavusrahastru kliimaga seotud meetmete kohta võiks siiski olla sisendiks mis tahes tulevasele auditile, milles keskendutakse roheliste võlakirjadele. *Joonisel 6* on esitatud meie auditi käsitusviis.

Joonis 6. Tehtud töö

- Taaste- ja vastupidavusrahastru ja rohepöõret ning taaste- ja vastupidavusrahastru vaahindamist käsitlevate asjakohaste andmete ja dokumentide, sealhulgas strateegiliste, seadusandlike, poliitika- ja projektidokumentide läbivaatamine
- Kõigi taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate kliimaga seotud meetmete ning seatud eesmärkide ja sihtide läbivaatamine
- Intervjuud taaste- ja vastupidavuskavade kavandamise ja rakendamise kaasatud liikmesriikide ametiasutustega, sealhulgas vajaduse korral lõplike vahendite saajatega valitud liikmesriikides
- Valitud liikmesriikides võetud 24 meetme põhjalik analüüs, mis valiti nende rohepöõrdesse antava panuse seisukohast kõige asjakohasemate meetmete hulgast, kasutades selleks dokumentide kontrolli ja kohapealseid külastusi
- Valitud liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise seisu hindamine, keskendudes rohepöõrdedega seotud eesmärkide ja sihtide saavutamiseks tehtud edusammudele
- Intervjuud taaste- ja vastupidavusrahastru rakendamise juhtimise eest vastutavate komisjoni töötajatega (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat ning taaste ja vastupidavuse rakkerühm)
- Intervjuud sidusrühmade ja kliimaekspertidega

Allikas: kontrollikoda.

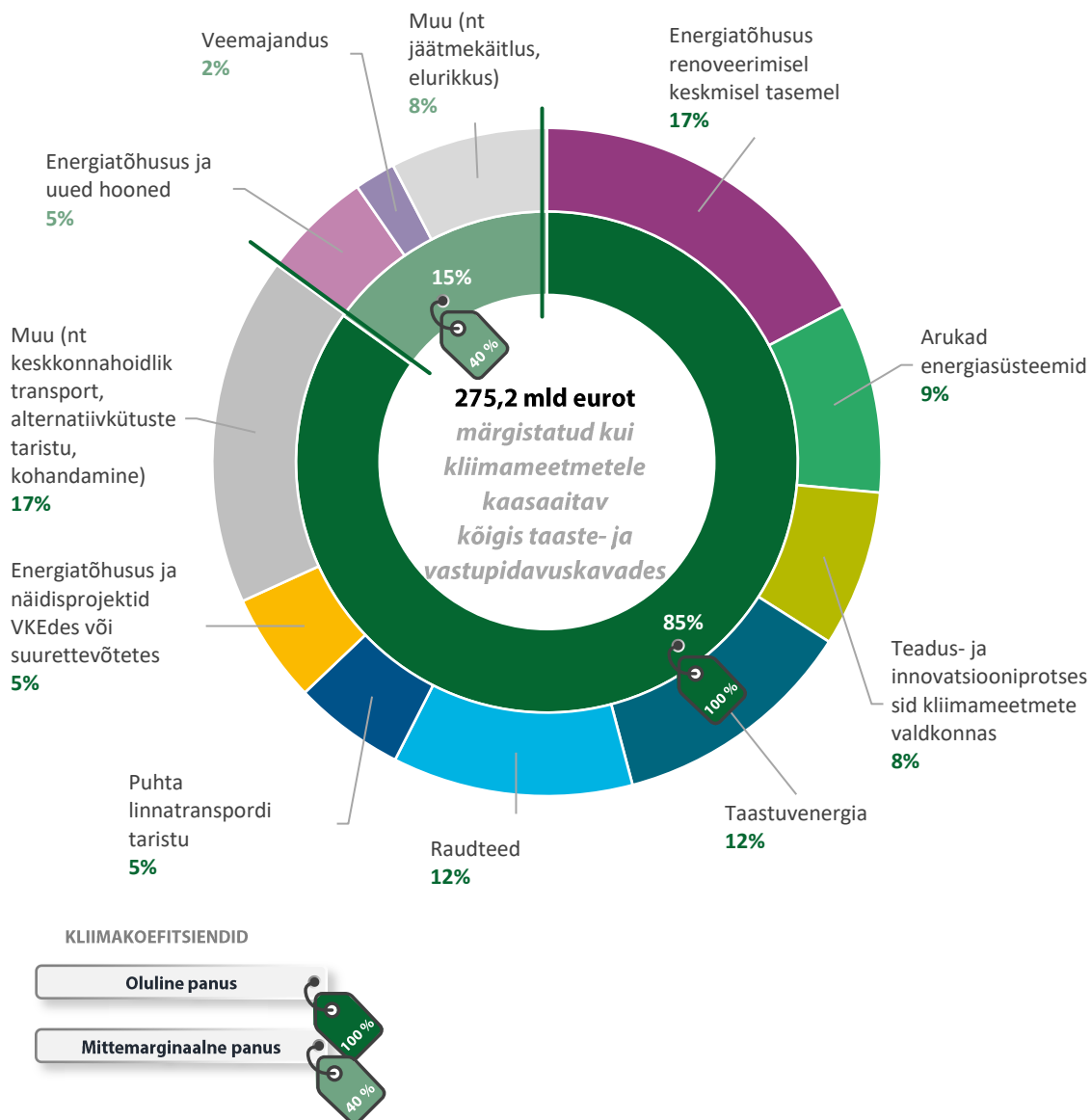
14 Loodame, et meie töö aitab liikmesriikidel ja komisjonil parandada rohepöörde õigusraamistikku, kliimaga seotud meetmete asjakohasust ja ELi kliimaalast panust käsitleva aruandluse usaldusväärsust. Meie leiud ja soovitused on kasulikud selleks, et parandada kliimameetmete ja rohepöörde jaoks ette nähtud ELi vahendite tõhusust ELi 2030. ja 2050. aasta ambitsioonikate kliimaeesmärkide kontekstis.

Tähelepanekud

Taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike kavade panus rohepöördesse võib olla ülehinnatud

15 *Joonisel 7* on esitatud ülevaade riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades prognoositud kliimapanusest, mis on jaotatud kliimakoefitsientide ja sekkumisvaldkondade kaupa. 64st positiivse kliimakoefitsiendiga sekkumisvaldkonnast kaheksa moodustavad kavandatud eraldisest 59% (punkt **09**).

Joonis 7. Kliimapanuse jaotus sekkumisliikide ja kliimakoefitsientide kaupa

Allikas: kontrollikoda 27 taaste- ja vastupidavuskava põhjal, seisuga veebruar 2024.

Taaste- ja vastupidavusrahastu raamistiku probleemid kliimamõju hindamisel ja rohepöörde hõlmamisel

Meie auditikriteeriumid

16 Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega¹³ peaks taaste- ja vastupidavusrahastu aitama kaasa rohepöördele, ELi 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele ja 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamisele. Meetmed tuleks siduda sekkumisvaldkondadega, millel on asjakohased kliimakoefitsiendid. Komisjon peaks jälgima taaste- ja vastupidavusrahastu kliima- ja keskkonnameesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme.

17 Uurisime, kas kehtiv taaste- ja vastupidavusrahastu raamistik on kavandatud nii, et see aitaks tõhusalt kaasa rohepöördele, sealhulgas ELi 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele. Analüüsisime rohepöörde ja kliimamuutuste jälgimise põhikontseptsioone ning nende sisu. Analüüsisime ka õigusaktides heaks kiidetud sekkumisvaldkondade ja kliimakoefitsientide loetelu ning komisjoni poolt vastu võetud ühiseid näitajaid.

18 Rohepööret tuleks toetada reformide ja investeeringutega keskkonnahoidlikesse tehnoloogiatesse ja suutlikkusse, sealhulgas elurikkusse, energiatõhususse, hoonete renoveerimisse ja ringmajandusse¹⁴ (punkt 04). Rohepöördel on seega laiem kohaldamisala kui kliimameetmetel, kuna see hõlmab elurikkuse ja keskkonnameesmärke. Taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega on aga kehtestatud jälgimissüsteem, mille kvantitatiivne eesmärk on 37%, ainult kliimaga seotud meetmete jaoks (punkt 06), kuid ei seata keskkonnameetmete eesmärki. Keskkonnameesmärkide jälgimissüsteem on olemas¹⁵, kuid seda ei kasutata, sest taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei ole selle jaoks kvantitatiivset eesmärki seatud.

¹³ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 4, põhjendus 26 ja põhjendus 63.

¹⁴ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendus 11.

¹⁵ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse V lisa.

19 Oma eriaruandes kliimakulutuste kohta¹⁶ märkisime, et kliimameetmete jälgimiseks kasutatud meetodika hõlmab suurt ühtlustamist. Samuti juhtisime tähelepanu sellele, et kliimakoefitsiendid ei võimalda eeldatavat kliimapanust täpselt kvantifitseerida.

20 Kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimisel kohaldatav meetodika on kogu perioodil 2021–2027 ühine kõigi ELi fondide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu puhul ning sarnane meetodikaga, mida kohaldati perioodil 2014–2020 (punkt 07). Komisjon tunnistas, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames võib meetme puhul ühtse kliimakoefitsiendi (40% või 100%) kasutamine mõningatel juhtudel tuua kaasa selle eeldatava kliimapanuse ala- või ülehindamise¹⁷. Kliimamuutustega seotud rahastamise paremaks hindamiseks võttis komisjon kasutusele allmeetmete kontseptsiooni. Piisavate andmete olemasolu korral oleks võimalik kasutada mitut sekkumispiirkonda ja -koefitsienti ning kliimapanust saaks täiendavalt kvantifitseerida, jättes välja kulud, millel mõju puudub või on tühine¹⁸. Komisjon ja liikmesriigid arutasid kavandatud allmeetmeid ja leppisid nendes kokku iga meetme puhul eraldi.

21 Täheldasime, et peaaegu pool taaste- ja vastupidavusrahastu eeldatavast kliimapanusest (44%) tuleneb meetmetest, mida ei ole jagatud ühekski allmeetmeks. Meie valim kinnitas, et see osakaal oli sarnane – 24 meetmest 10 olid allmeetmeteks jagamata (41%). Neile 10 meetmele määrati 100% suurune kliimakoefitsient ja me leidsime neist vähemalt seitsme puhul potentsiaalseid ülehindamisi, sest kõik elemendid ei olnud kliima seisukohast olulised. Selle põhjal järeldasime, et see lähenemisviis ei näidanud alati asjaomase meetme kliimaga seotud panuse täpset jaotust ning et nende meetmete kliimaga seotud panuse hindamine sisaldas märkimisväärset ebaselgust, eelkõige keerukate meetmete puhul, millel on erinevad kliimaga seotud panused.

¹⁶ Eriaruanne 09/2022, punkt 37.

¹⁷ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 29.

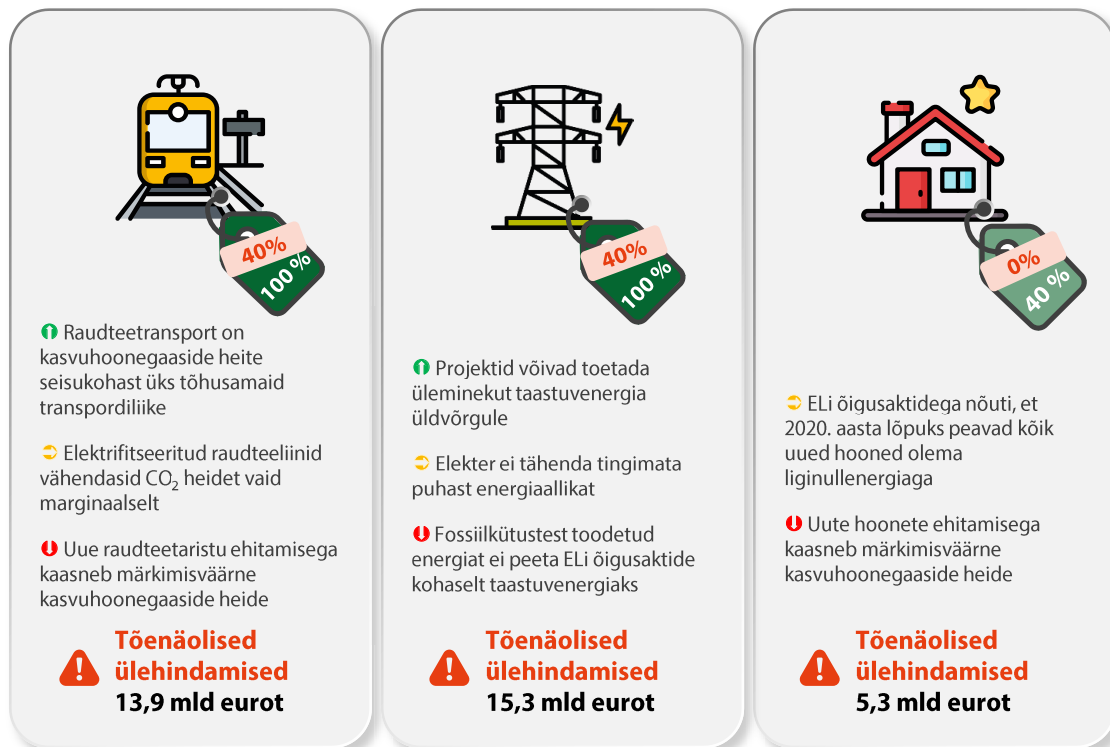
¹⁸ Samas.

22 Kuigi allmeetmete eesmärk oli kliimakoefitsiente paremini suunata, ei sisaldanud komisjoni suunised juhiseid selle tagamiseks, et kõigis taaste- ja vastupidavuskavades kohaldataks allmeetmeid järjepidevalt. Praktikas tõi see kaasa erineva detailsusastmega koefitsientide määramise. Näiteks leidsime oma valimis, et ainult Horvaatia jagas hoonete energiatõhusaks renoveerimise rahastamiseks ette nähtud meetme väiksemateks osadeks, et võtta arvesse investeeringu ehitusalast osa ilma kliimakoefitsiendita. Ülejäänud kolm liikmesriiki ei teinud ettepanekut sarnaste meetmete väiksemateks osadeks jagamiseks.

23 Taaste- ja vastupidavusrahastu määruises on kõigi uute väga tõhusate hoonete ehitamisele kehtestatud kliimakoefitsient 40%. Oleme seisukohal, et kuna uutest hoonetest ei tulene energiasäästu, ei ole 40% suuruse kliimakoefitsiendi kasutamine põhjendatud ning see peaks olema pigem 0%. Lisaks leiti meie eelmises [eriauandes kliimakulutuste kohta](#), et mõned õigusraamistikus raudteetaristule ja elektrivõrkudele määratud kliimakoefitsiendid võivad viia eeldatava kliimapanuse ülehindamiseni. Oleme seisukohal, et need leiud kehtivad ka taaste- ja vastupidavusrahastu kohta. [Joonisel 8](#) on näidatud kolme eespool nimetatud sekkumisvaldkonna koefitsientide meiepoolne ümberhindamine ning taaste- ja vastupidavusrahastu tõenäoline ülehindamine 34,5 miljardi euro ulatuses. Meie hinnang põhines metoodikal, mille kohaselt kohaldatakse mittemarginaalse positiivse mõju puhul 40%-list koefitsienti ja neutraalse või tühise mõju puhul 0%-list koefitsienti¹⁹ ([joonis 4](#)).

¹⁹ SWD(2022) 225, „2021.–2027. aasta kliimaküsimuste peavoolustamise struktuur“.

Joonis 8. Kontrollikoja poolne koefitsientide ümberhindamine

Märkus: ümberhindamine hõlmab sekkumisvaldkondi 064, 065, 066bis, 033 ja 025ter.

Allikas: kontrollikoda [kliimakulutusi käsitleva eriaruande](#) ja [hoonete energiatõhususe direktiivi](#) põhjal.

24 Taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kindlaks määratud 14 ühisest näitajast nelja eesmärk on mõõta rohepöörde saavutamiseks tehtud edusamme ([joonis 9](#)). Meie varasem audititöö näitas, et ühised näitajad ei ole üldise tulemuslikkuse hindamiseks piisavad ja hõlmavad rohepöörde sammast vaid osaliselt²⁰. Näiteks puuduvad ühised näitajad keskkonnameetmete või kasvuhoonegaaside heite vähendamise meetmete kohta, mis on taaste- ja vastupidavusrahastu keskkonna- ja kliimaeesmärkide seisukohast olulised. Selliste näitajate puudumine ei võimalda mõõta edusamme nende eesmärkide saavutamisel.

²⁰ Eriaruande 26/2023 punktid 42, 43 ja 94.

Joonis 9. Rohepöörde samba neli ühist näitajat

Allikas: delegeeritud määrus (EL) 2021/2106.

Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete ebaselge panus kliimameetmetesse ja rohepöördesse

Meie auditikriteeriumid

25 Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega²¹ peaksid liikmesriigid lisama oma taaste- ja vastupidavuskavadesse meetmed, mis on rohepöörde seisukohast olulised ja aitavad kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele. Kliimakoefitsiendid peaksid kajastama meetmete eesmärke ja nende eeldatavat mõju kliimameetmetele. Nende meetmetega seotud eesmärgid ja sihid peaksid hindama taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide, sealhulgas rohepöörde saavutamisel tehtud edusamme.

26 Hindasime, mil määral valisid liikmesriigid oma kavade koostamisel rohepöörde või kliimameetmete jaoks asjakohaseid meetmeid. Uurisime ka seda, kas liikmesriigid on kehtestanud eesmärgid ja sihid, mille abil saab hinnata tulemuslikkust. Kuna komisjon vastutab riiklike kavade hindamise eest, analüüsisime ka tema väljastatud suuniseid.

²¹ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendused 26 ja 39, artiklid 2, 4 ja 18.

27 Kokkuvõttes täheldasime, et kliimameetmete kvantitatiivne eesmärk ajendas liikmesriike lisama oma taaste- ja vastupidavuskavadesse kliimaga seotud meetmeid. Iga valitud liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskavas leidsime meetmeid, mis keskendusid kavandamise tasandil CO₂ heite vähendamisele, taastuenergiale ja energiatõhususele (mõned näited on toodud [2.](#), [3.](#) ja [4. selgituses](#)).

2. selgitus

Hoonete renoveerimine Horvaatias ja Kreekas

Hoonete energiatõhusaks renoveerimisel on oluline roll ELi kliimaeesmärkide saavutamisel, kuna hooned tarbivad ligikaudu 40% primaarenergiast ja tekitavad 36% CO₂ heitest²².

Horvaatia kava sisaldas meedet, mille hinnanguline maksumus on 147 miljonit eurot, et vähendada kütteenergia aastast nõudlust 50% ja selle kaudu primaarenergiat 30%. Meetme eesmärk on renoveerida korterelamuid, suurendades energiasäästu potentsiaali.

Kreeka pakkus välja meetme, mille hinnangulised kulud on 1,25 miljardit eurot, et parandada energiatõhusust 105 000 hoones ja paigaldada 150 MW uut taastuenergia võimsust.

3. selgitus

Tööstuse CO₂ heite vähendamine Slovakkias

Tööstuslik tootmine ja fossiilkütuste kasutamine tööstuses tekitab **Slovakkias** 41% koguheitest, mis on ELi liikmesriikide seas suurim näitaja²³. Meetme, mille hinnanguline maksumus on 362,7 miljonit eurot, eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heidet, rahastades projekte, mille eesmärk on vähendada tööstuse CO₂ heidet, säästa energiat ja kasutada uuenduslikke keskkonnatehnoloogiaid CO₂-mahukates tööstusharudes.

²² Horvaatia esialgne taaste- ja vastupidavuskava, lk 1124, ja Kreeka esialgne taaste- ja vastupidavuskava, lk 117.

²³ Slovakkia esialgne taaste- ja vastupidavuskava, lk 7.

4. selgitus

Taastuvallikatest toodetud vesinik ja muud gaasid Portugalis

Portugali eesmärk on edendada taastuenergia tootmist vesinikust ja muudest taastuvallikatest toodetud gaasidest, et parandada majanduskasvu ja tööhõivet, edendada teadus- ja arendustegevust ning vähendada riigi energiasõltuvust. Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmega, mille maht on 255 miljonit eurot, rahastatakse 277 MW täiendavat võimsust vesiniku tootmiseks vähese CO₂ heitega ja taastuvatest energiaallikatest.

28 Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete valik tuli teha lühikese aja jooksul: pärast [taaste- ja vastupidavusrahastu määruse](#) vastuvõtmist 2021. aasta veebruaris pidid liikmesriigid kehtestama oma taaste- ja vastupidavuskavad, ning eesmärgid ja sihid tuleb saavutada taaste- ja vastupidavusrahastu lõpptähtajaks 30. augustil 2026²⁴. Komisjoni suunistes²⁵ innustati liikmesriike tegema kindlaks rakendamisvalmis projektid, võttes arvesse nende rakendamise kavandatud ajakava. Ajastus oli eriti oluline ka REPowerEU peatükkide puhul (punkt **01**). Märkisime oma [arvamuses 04/2022 kava „REPowerEU“ kohta](#), et taaste- ja vastupidavusrahastu piiratud ajakava koos taaste- ja vastupidavuskavade muudatuste esitamiseks ja heakskiitmiseks kulunud ajaga ei pruugi olla sobiv mõne REPowerEU eesmärgi saavutamiseks²⁶.

29 Nelja valimisse kaasatud riikliku taaste- ja vastupidavuskava analüüs näitab, et need liikmesriigid järgisid üldiselt komisjoni suuniseid ja valisid rakendamisvalmis projekte ning lisasid oma taaste- ja vastupidavuskavadesse meetmed, mida tavaliselt rahastati kas muudest ELi vahenditest või mis olid oodanud rahaliste vahendite rakendamist. Samuti leidsime oma valimis neli näidet meetmetest taastuvate energiaallikate või raudteede hooldamiseks, mida võib lugeda valitsemissektori korduvateks kulutusteks²⁷. See on taaste- ja vastupidavusrahastu raames lubatud ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel²⁸.

²⁴ [Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse](#) artikli 18 lõike 4 punkt i.

²⁵ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 44.

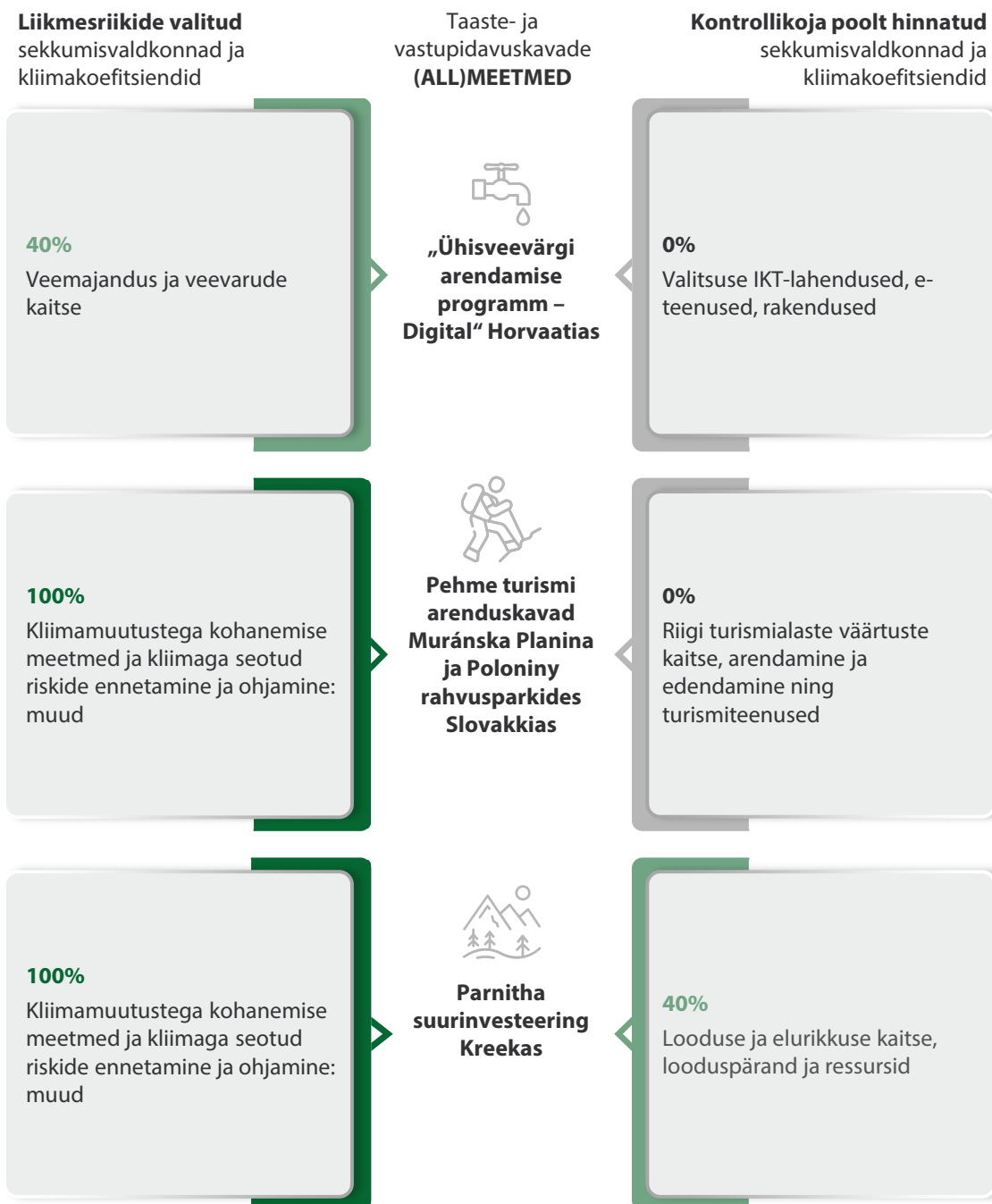
²⁶ [Arvamus 04/2022 REPowerEU kohta](#), punkt 7.

²⁷ Maailmapanga töödokument „[Recurrent expenditure requirements of capital projects](#)“.

²⁸ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 16–17.

30 Hindasime ka seda, kuidas meetmed märgistati, et hinnata nende kliimamõju. Leidsime valitud taaste- ja vastupidavuskavades, et 36 (all)meetmel (55st) olid asjakohased kliimakoefitsiendid. Ülejäänud 19 puhul leiame, et koefitsient ei olnud täielikult põhjendatud. Selle põhjuseks oli asjaolu, et need (all)meetmed ei vastanud valitud sekkumisvaldkondadele, mis ei kajastanud täpselt kõnealuste meetmete olemust ega eesmärke. Meie hinnang põhineb meetme kirjeldusel ning selle eesmärkidel ja sihtidel, mis on esitatud taaste- ja vastupidavuskavades. Leiame, et komisjon oleks pidanud neid vastuolusid kavade hindamisel arvesse võtma. 19 juhtumist 12 puhul määrasime (all)meetmed ümber sekkumisvaldkondade alla, mis kajastavad paremini investeringu olemust ja sellega seotud koefitsienti. Selle tulemuseks oli tõenäoliselt vähemalt 430 miljoni euro suurune ülehindamine. *Joonisel 10* on esitatud näited selle kohta, et sekkumisvaldkond – ja sellega seotud kliimakoefitsient –, mille on valinud liikmesriigid ja mille komisjon on heaks kiitnud, ei ole õige.

Joonis 10. Näited kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimisest, mis ei kajasta (all)meetme olemust

Allikas: kontrollikoda esialgsete taaste- ja vastupidavuskavade ning taaste- ja vastupidavusraha määruse VI lisa põhjal.

31 Komisjoni suunistes rohepöördele kaasa aitavate meetmete valimiseks ning nende sidumiseks kliimakoefitsientide ja sekkumisvaldkondadega²⁹ puudusid konkreetset näited meetmetest, mis sobiksid iga valdkonna jaoks. Suunised ei sisaldanud kriteeriume ega soovitusi selle kohta, millal oleks tulnud meede jagada allmeetmeteks (punkt **20**).

32 Tegevust hõlmava meetme võib määrata erinevate sekkumisvaldkondade alla, omistades neile kas 100% või 40% suuruse koefitsiendi, sõltuvalt sellest, kas need sisaldavad tingimusi, mis peavad olema täidetud³⁰. Näiteks energiatõhususe meetmete kliimakoefitsient on tavaliselt 40%. Selleks et pidada meedet 100% kliima seisukohast oluliseks, nõutakse [taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#), et meetmega saavutataks primaarenergia nõudluse vähenemine vähemalt keskmisel tasemel. Renoveerimise keskmise taseme puhul on primaarenergia sääst 30–60%³¹. Komisjoni suuniste kohaselt oli keskmine primaarenergia sääst 30% (väiksem lubatud vahemik) piisav, et meedet saaks pidada 100% kliimameetmetesse panustavaks³². See tähendab, et lihtsaid renoveerimistöid (mis vastavad alla 30% suurusele säästule) võib pidada 100% kliimaeesmärgi saavutamisele kaasa aitavateks, kui sama meetme muude projektidega saavutatakse suurem kokkuhoid.

33 [Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#) sätestatud kliimameetmetega seotud sekkumisvaldkondade loetelu hõlmab ligikaudu 97% kõigist taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest, millel on kliimamõju. Ülejäänud juhtudel võiksid liikmesriigid kasutada sihtotstarbelisi sekkumisvaldkondi. Leidsime, et neid sihtotstarbelisi sekkumisvaldkondi kasutati üksnes elektriliste või pistikühendusega hübriidsõidukite puhul. Elektrisõidukid märgistati 100% ja pistikühendusega hübriidsõidukid 40%-ga. Ei ole selge, kas kaasseadusandjad kavatsesid sellised investeeringud kliimaalasest panusest välja jätta. Komisjoni sõnul olid need sekkumisvaldkonnad kogemata välja jäänud.

²⁹ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“.

³⁰ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 28; [taaste- ja vastupidavusrahastu määruse V lisa](#).

³¹ Komisjoni soovitus [hoonete renoveerimise kohta](#).

³² SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 30.

34 Probleeme tekitasid halduskulud. Slovakkia võttis kasutusele halduskulude allmeetmed, et katta taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks palgatud olemasolevate töötajate ja töövõtjate palgad. ELi halduskulusid ei loeta kliimakulutusteks³³. Lisaks käsitatakse taaste- ja vastupidavusrahastu puhul olemasolevate töötajatega seotud kulusid üldiselt korduvate riiklike eelarvekuludena ja seetõttu ei tohiks neid taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest hüvitada (välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel)³⁴. Slovakkia ametiasutused määrasid aga halduskulude allmeetmetele positiivse kliimakoefitsiendi, mis meie hinnangul ei ole põhjendatud.

35 Analüüsisime neljast liikmesriigist koosnevas valimis sisalduvatele meetmetele määratud eesmärged ja sihted. Leidsime eesmärged ja sihted, mis ei taga rohepöörde suunas tehtavate edusammude jälgimist või mis ei hõlma kõiki kliimaga seotud allmeetmeid (*tabel 1*). See tähendab, et eesmärkide ja sihtide põhjal tehakse makseid, kuid ei esitata teavet (all)meetme panuse kohta rohepöördesse ja selle tulemuste kohta. Leiame, et komisjon oleks võinud nõuda täpsemaid eesmärged. Eesmärged ja sihted kasutatakse rakendamise edenemise mõõtmiseks. Oma varasemas töös³⁵ täheldasime, et need keskendusid pigem väljunditele kui tulemustele. Leidsime siiski hea näite Slovakkias, kus tööstuse CO₂ heite vähendamise meetme eesmärgi seadmisel võeti aluseks CO₂ tegelik vähendamine.

³³ Komisjoni kliimaküsimuste peavoolustamise veebileht.

³⁴ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 16.

³⁵ Eriaruanne 21/2022, punkt 81 ja eriaruanne 26/2023, punkt 95.

Tabel 1. Näited rohepöörde eesmärkidega seoses tuvastatud probleemidest

Tuvastatud probleem	Näited liikmesriikidest
 <p>Puuduvad kliimaga seotud eesmärgid projektide lõpuleviimisel tehtud edusammude jälgimiseks</p>	<p>Slovakkias on kliimamuutustega kohanemise allmeetme ainus eesmärk seotud projektide valimisega. Komisjon maksab vahendid välja, teadmata, kas projektid aitavad kaasa meetme eesmärgi saavutamisele või kas need on üldse lõpule viidud.</p>
 <p>Eesmärgid ja sihid ei hõlma kõiki kliimaga seotud allmeetmeid</p>	<p>Kreekas jagati tööstusparkidele suunatud meede osadeks, et võtta arvesse investeringuid päikeseenergiasse, veemajandusse, reovee kogumisse jne. Kõigi valitud projektide ehitamise lõpuleviimise lõppeesmärgis ei mainita ühtegi neist allmeetmetest.</p>

Vähe tõendeid selle kohta, kuidas taaste- ja vastupidavusraha meede rakendamine aitab kaasa rohepöördele

Ebakõlad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamisel

Meie auditikriteeriumid

36 Ükski taaste- ja vastupidavusraha meede, sealhulgas rohepöörde, ei kahjusta oluliselt [taksonoomiamääruse](#)³⁶ artiklis 17 osutatud kuut keskkonnamäärust.

37 Uurisime, kuidas kohaldati põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ meie meetmete valimis ja milline oli nende panus kliimameetmetesse.

³⁶ Taaste- ja vastupidavusraha määruse artikli 5 lõige 2.

38 Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ eesmärk on tagada, et kõik taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad meetmed on keskkonناسäästlikud. **Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse** kohaselt peab komisjon taaste- ja vastupidavuskavasid üksikasjalikult hindama, et tagada põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimine³⁷ (**joonis 11**). Esimest korda oli see põhimõtte rahaliste vahendite saamise tingimus. Iga meetme puhul tuli teha põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamine. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib ühe või mitme keskkonnaeesmärgi puhul hindamise läbi viia lihtsustatud vormis.

39 Komisjoni suunised võimaldasid lihtsustatud lähenemisviisi juhtudel, kui leitakse, et meede aitab kuuest keskkonnaeesmärgist ühe saavutamisele 100% kaasa, kuna seda peetakse selle eesmärgi puhul põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ vastavaks³⁸. Lisaks võimaldasid tehnilised suunised konkreetse eesmärgi puhul lihtsustatud lähenemisviisi, kui meetmel ei ole sellele prognoositavat mõju või on see ebaoluline. **Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehnilistes suunistes** peeti siiski ebatõenäoliseks kohaldada lihtsustatud lähenemisviisi meetmete suhtes sellistes valdkondades nagu energeetika, transport, jäätmekäitlus ja tööstus, kuna seal on ühte või mitut eesmärki mõjutavad riskid suuremad.

Joonis 11. Taaste- ja vastupidavusrahastu kuus keskkonnaeesmärki, mis on hõlmatud põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“

Allikas: kontrollikoda [taksonoomiamääruse](#) põhjal.

³⁷ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 18 lõike 4 punkt d.

³⁸ Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu määruse alusel.

40 Komisjon leiab, et liikmesriigid vastutavad täielikult põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ nõuetekohase rakendamise tagamise eest³⁹. Taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel peab ta siiski kontrollima põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimist. Rakendamisetapis kontrollib komisjon põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kaitsemeetmete järgimist, nagu on kirjeldatud nõukogu otsuses, millega taaste- ja vastupidavuskava heaks kiidetakse, tingimusel et need kaitsemeetmed on osa eesmärkidest ja sihtidest. Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ nõuetekohane hindamine on oluline, sest meede muutub nõuetele mittevastavaks, kui see rikub põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“⁴⁰. Oma varasemas töös leidsime, et üldiselt hindas komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid ja nende vastavust põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ nõuetekohaselt, nõudes vajaduse korral väljajätmist või muutmist⁴¹, ilma et oleks siiski kvantifitseeritud võimalike kahjulike meetmete mõju laadi ja ulatust.

41 Meie analüüs põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamise kohta 24 valimisse kaasatud meetme puhul näitas, et neli valitud liikmesriiki kohaldasid põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ suuniseid erinevalt. Näiteks tegi Horvaatia põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ põhjaliku hindamise kõigi kuue valimisse kaasatud meetme kohta, samas kui Kreeka valis alati lihtsustatud lähenemisviisi, isegi meetmete puhul, mille puhul on üht või mitut põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ eesmärki mõjutavad riskid suuremad (punkt 40) (komisjon andis sellisele lähenemisviisile heakskiidu). Meie töö kinnitas, et riikide ametiasutuste arvates on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ sätete rakendamine keeruline, peamiselt nende keerukuse ja uudsuse tõttu.

42 Teatavatel tingimustel⁴² vabastatakse muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega mõned REPowerEU meetmed põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimisest. Need hõlmavad meetmeid, mis on vajalikud kohese energiapuuduse tagamiseks. Nagu on märgitud meie arvamuses kava „REPowerEU“ kohta, ohustab selline erand taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuslikkust rohepöörde toetamisel, kuna energiavarustuse kindluse eesmärgi ning keskkonna- ja kliimakaalutluste vahel on vastuolu.

³⁹ Suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul.

⁴⁰ Samas.

⁴¹ Eriaruande 21/2022 punktid 58 ja 60.

⁴² Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse (mida on muudetud määrusega (EL) 2023/435 REPowerEU peatükkide kohta) artikli 21c lõige 6.

43 Lisaks põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimisele tuleb vastavalt [direktiivile 2011/92/EL](#) läbi viia ELi suurte hoonete või arendusprojektide keskkonnamõju hindamine. [Joonisel 12](#) on näidatud erinevad lähenemisviisid nendele keskkonnanõuetele. Meie varasem töö taaste- ja vastupidavuskavade komisjonipoolse hindamise kohta sisaldas sarnast tähelepanekut⁴³.

Joonis 12. Keskkonnanõuete hindamine Portugalis

Hea tava näide:

ühe tammi ehitamise meetme eesmärgid sisaldasid viidet keskkonnamõju hindamisele. Leiame, et viide keskkonnamõju hindamisele ja selle nõuetele aitab liikmesriikide ametiasutusi; komisjon kontrollib vastavust asjakohaste eesmärkide või sihtide hindamise käigus.

Probleemsema lähenemisviisi näide:

ühe olulise ühistranspordi tehtud investeeringu puhul ei arvestatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hindamisel võimalikku negatiivset mõju kliimamuutuste leevendamisele, kuna see oli märgistatud kui 100% kliimaga seotud. On siiski vältimatu, et projekt tekitab ehitusetapis märkimisväärseid KHG heitkoguseid, ning põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ põhjaliku hindamiseta ei saanud riigi ametiasutused kontrollida, kuidas neid pärast projekti käivitamist oleks võimalik kokkuhoiuga tasakaalustada.

Allikas: kontrollikoda Portugali ametiasutustelt saadud teabe põhjal.

Kõik kliimaga seotud meetmed ei ole nii keskkonnahoidlikud kui planeeritud

Meie auditikriteeriumid

44 Kliima seisukohast olulisteks liigitatud meetmed peaksid tõhusalt kaasa aitama rohepöördele ja näitama positiivset panust kliimameetmetesse, sealhulgas seoses ELi kliimaeesmärkide saavutamisega⁴⁴.

⁴³ Eriaruande 21/2022 punktid 60 ja 61.

⁴⁴ Taaste- ja vastupidavusraha määruse artikkel 4 ja artikli 19 lõike 3 punkt e ja V lisa punkt 2.5.

45 Uurisime kliimaga seotud meetmete rakendamise hetkeolukorda auditi tegemise ajal. Hindasime võimalikke erinevusi võrreldes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduva meetme esialgse ülesehitusega.

46 Meie analüüs kliimameetmetele kaasa aitavate valitud meetmete kohta tõstatab küsimuse, kas meetmed olid nii keskkonnahoidlikud kui kavandatud. **5. selgituses** esitatakse näiteid erinevuste kohta, mis tulenevad asjaolust, et mõningad meetmed ei olnud nii keskkonnahoidliku kui kirjeldatud. Leidsime meetmete rakendamise hindamisel selliseid erinevusi kõigis meie valimisse kuulunud liikmesriikides.

5. selgitus

Näited kliimaga seotud meetmetest, mis ei ole nii keskkonnahoidlikud kui kirjeldatud

Keskkonnamõju ei ole hinnatud

Ühe **Kreeka** meetme eesmärk on ehitada uus pumphüdroelektrijaam. Seda liiki energia salvestamisel on akude ja vesinikusalvestitega võrreldes suurim võimsus- ja kasutusiga, kuid see on vähem keskkonnasäästlik, kuna see aitab kaasa elurikkuse vähenemisele veeorganismides⁴⁵. Leidsime, et meetme võimalikku kahju elurikkusele ei hinnatud (punkt **41**) ja leevendusmeetmeid ei määratletud.

Ebaõigesti määratletud kliimamõju

Horvaatias määratleti teadus- ja arendustegevuse meede puhta linnatranspordi (koefitsient 100%) alla. Tegemist on projektiga, mis keskendub konkurentsivõimele ja digiüleminekule. Leiame, et sobivam sekkumisvaldkond oleks olnud „transpordi digiteerimine (kui selle üks eesmärk on vähendada maanteetranspordi kasvuhoonegaaside heidet)“, mille koefitsient on 40%. Leidsime, et projektil võib olla positiivne ülekanduv mõju kliimale elektrisõidukite kasutamise kaudu. See ei ole siiski piisav põhjendus 100% suuruse kliimakoefitsiendi kasutamiseks.

Portugalis rahastati metsade kliimamuutustega kohanemise meetmest (100% suuruse koefitsiendiga) maapiirkondade elanikkonnakaitsekeskuste arhitektuuriprojekte ja renoveerimistöid. Leiame, et need kulutused on vaid mõõdukalt seotud kliimamuutustega kohanemisega, mistõttu ei ole 100% suuruse koefitsiendi kasutamine põhjendatud.

⁴⁵ EPRS, „What if increased energy storage could help fix climate change?“, 2023.

47 Võrdlesime ka valitud meetmetele eraldatud summasid nende oodatavate tulemustega. Leidsime kaks juhtumit, kus rakendamise seisu põhjal 2023. aasta teises pooles tehtud auditikülastuste ajal oleks eesmärgi saanud saavutada, kasutades vaid murdosa hinnangulistest kuludest, kuna eesmärgid olid seatud väga madalale – [6. selgitus](#).

6. selgitus

Näited meetmetest, mille eelarve oli seatud eesmärgiga võrreldes liiga suur

Läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskava kohaselt rakendas **Slovakkia** meedet, mille eesmärk on ajakohastada taastuvenergia tootmisvõimsust 83 MW ulatuses. 2022. ja 2023. aastal kuulutasid ametiasutused välja kolm projektikonkurssi hüdroelektrijaamade või biogaasi- või biometaanirajatiste ajakohastamiseks. Audititöö käigus leidsime, et kaheksa hüdroelektrijaamade jaoks heakskiidetud taotlust võivad üksi saavutada 78 MW suurema võimsuse, mis vastab 94%-le eesmärgist. Seetõttu seame kahtluse alla eesmärgi ambitsioonikuse. Slovakkia poolt nende projektide jaoks heakskiidetud summad moodustavad meetme eelarvest 30%. Ülejäänud 70% toetusest oleks seega suunatud vaid 6%-le eesmärgist. See näitab, et meetme eesmärgi oleks võinud täita vaid murdosaga toetusest, kuna eesmärk seati väga madalale.

Portugalis oli eramajade energiatõhususe parandamise meetme esialgne eesmärk miljon ruutmeetrit renoveeritud pindala. Leidsime, et rahastatud projektid ületasid eesmärki kümme korda (10 miljonit m²) ja moodustasid 41% hinnangulistest kuludest (123 miljonit eurot 300 miljonist eurost). Portugali REPowerEU peatükis lisati sellele meetmele 120 miljonit eurot ja ajakohastati eesmärgiks seatud renoveeritud pindala 7,6 miljoni ruutmeetriini. Võttes arvesse projekte, mis olid eesmärgi juba saavutanud, leiame, et selle meetme jaoks seatud eesmärk oli eraldatud summade jaoks liiga väike.

Taaste- ja vastupidavusrahastu aruandluses esitatakse kliimakulutuste ja rohepöörde andmed tegelikest kuludest ja tulemustest eraldi

Taaste- ja vastupidavusrahastu rohepöörde meetmete tulemuslikkuse jälgimine on puudulik

Meie auditikriteeriumid

48 Komisjon peaks jälgima ja hindama rohepöörde tulemuslikkust taaste- ja vastupidavusrahastus⁴⁶.

49 Uurisime, kuidas jälgitakse taaste- ja vastupidavusrahastu raamistikus rohepöördega seotud meetmete tulemuslikkust. Hindasime, kas ühised näitajad annavad piisavalt teavet meie valimisse kaasatud meetmete ja rohepöörde meetmete võimaliku panuse kohta ELi kliimaeesmärkide saavutamisse.

50 Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikus ei ole nõuet hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu rohepöörde meetmete mõju ELi kliimaeesmärkidele. Komisjon siiski julgustas oma suunistes liikmesriike hindama oma taaste- ja vastupidavuskavades reformide ja investeeringute mõju kasvuhoonegaaside heite vähendamisele, taastuenergia osakaalule või energiatõhususele. Samuti julgustas ta liikmesriike hindama, mil määral aitaksid taaste- ja vastupidavuskavad kaasa 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele⁴⁷. Leidsime, et ükski meie valitud liikmesriik ei olnud seda teinud. Liikmesriigid ei olnud hinnanud üksikute meetmete ega taaste- ja vastupidavuskava kui terviku panust kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse.

51 Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistik sisaldab siiski nelja näitajat, et jälgida selle tulemuslikkust rohepöörde elluviimisel (punkt 24). Oma audititöös vaatlesime rohepöörde meetmete ühiseid näitajaid ja leidsime, et need ei andnud tulemuslikkuse kohta piisavat teavet. Meie 24 meetmest koosnevas valimis oli probleeme 14 puhul:

- o ühe meetme kohta esitatud tulemused ei puuduta üksnes taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid (7. selgitus – näide Portugalist);

⁴⁶ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendus 63 ja artikkel 29.

⁴⁷ SWD(2021) 12 osa 1/2, „Suunised liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadele“, lk 4.

- o kuus neist ei ole hõlmatud ühegi rohepöörde ühise näitajaga, mis meie hinnangul hõlmab rohepööret vaid piiratud ulatuses (vt punkt 24);
- o seitsmel on ühised näitajad, mis ei anna asjakohast teavet meetme eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta (7. selgitus – näited Horvaatiast ja Slovakiast).

7. selgitus

Näited meetmetest, mille näitajad ei ole piisavad, et kajastada nende kliimaalast tulemuslikkust

Portugalis on meetmel, mis hõlmab metsatulekahjudega seotud teadlikkuse suurendamist ja ennetustegevust, ühine näitaja sellest meetmest kasu saava elanikkonna kohta (ühine näitaja 4 – [joonis 9](#)). Eeldatavasti saab metsatulekahjudega kohanemise meetmest kasu 30% Portugali elanikkonnast. Leiame, et see näitaja ei anna täpset teavet selle meetme mõju kohta kliimale, kuna see ületab meetme ulatust.

Horvaatias on energiasektori CO₂ heite vähendamise meetmel, mis on peamiselt seotud vanade ülekandeliinide asendamisega, täiendava taastuenergia võimsuse näitaja (ühine näitaja 2 – [joonis 9](#)). Kuigi meede võimaldab lisavõimsust, ei looda seda selle meetmega. Seega ei ole näitaja selle meetme puhul asjakohane, mistõttu selle kliimaalast tulemuslikkust ei jälgita.

Slovakkias on haiglate ehitamise ja rekonstrueerimise meede hõlmatud primaarenergia aastase tarbimise säästu näitajaga (ühine näitaja 1 – [joonis 9](#)). Oleme siiski seisukohal, et uued hooned ei too kaasa energiasäästu ([joonis 8](#)). Ainus muu näitaja, mida meetme jälgimiseks kasutatakse, on meetme eesmärk, mis on seotud voodikohtade arvuga. Sellest ei piisa, et hinnata meetme tulemuslikkust ja mõju kliimale.

52 Rohepöörde ühised näitajad ei ole kavandatud selleks, et lõppkokkuvõttes jälgida erinevate meetmete mõju kliima- ja keskkonnameetmete tulemuslikkusele (punkt 24). Kui kasvuhoonegaaside heite vähendamine ei sisaldu kavades konkreetse eesmärgina, siis ei võeta kasvuhoonegaaside heite vähendamist arvesse, kuna ühised näitajad seda ei hõlma (punkt 35). Samamoodi ei anna taastuvenergia jaoks paigaldatud lisavõimsuse ühine näitaja teavet fossiilkütuste asendamise kohta taastuvate energiaallikatega energia tootmiseks. Sellegipoolest on oluline mitte ainult vähendada fossiilkütustest toodetud energia suhtelist osakaalu energiaallikate jaotuses, vaid ka fossiilkütustest toodetud energia tarbimist absoluutarvudes⁴⁸. Ühiste näitajate piiratuse tõttu jäeldame, et neid ei saa kasutada selleks, et hinnata, mil määral aitavad taaste- ja vastupidavusrahastu kliimameetmed kliimaalasele tegevusele kaasa.

53 2023. aasta detsembris avaldas komisjon aruande, milles püütakse hinnata mõningatest taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest tulenevat võimalikku kasvuhoonegaaside vähendamist⁴⁹. Aruandes jõutakse järeldusele, et kuni 2023. aasta augustini täidetud eesmärgid ja sihid (153 1729st) on sellest hinnangulisest kasvuhoonegaaside heite vähenemisest saavutanud 0,5%. Aruandes toob komisjon selle väikse osakaalu põhjuseks asjaolu, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine on varases etapis. Lisaks ei hõlma arvutus eesmäärke ja sihte, mille puhul ei ole kindlaks määratud panust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse.

Kliimameetmete tegelike kulutuste kohta aruandeid ei esitata

Meie auditikriteeriumid

54 Aruandlus taaste- ja vastupidavusrahastu panuse kohta kliimameetmetesse peaks olema usaldusväärne ja põhinema kindlatel eeldustel. Selleks et see oleks sidusrühmade jaoks asjakohane, peaks see andma täpse pildi kliimameetmetele tehtavatest tegelikest kulutustest ja panusest ELi kliimaeesmärkide saavutamisse⁵⁰.

⁴⁸ SEI, Climate Analytics, E3G, IISD ja UNEP, „The Production Gap: Phasing down or phasing up?“, 2023.

⁴⁹ Euroopa Komisjon, „NGEU Report on the impact of green bonds“, 2023, lk 17.

⁵⁰ Rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamisstandardite nõukogu dokumendi „Recommended practice guideline 3 Reporting Service Performance Information“ põhjal.

55 Uurisime, kuidas komisjon andis aru taaste- ja vastupidavusrahastu 37% suuruse kliimapanuse eesmärgi saavutamise ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade eraldiste kohta (punkt **06**).

56 Nõuet eraldada 37% riiklikest eraldistest kliimameetmetele kontrolliti eelnevalt taaste- ja vastupidavuskavade kavandamise ja heakskiitmise etapis (punkt **09**). Seejärel teatas komisjon oma 2022. aasta haldus- ja tulemusaruandes ELi eelarve täitmise kohta, et taaste- ja vastupidavusrahastu panus kliimameetmetesse oli 203 miljardit eurot ehk 40%⁵¹. See põhines liikmesriikide esialgsetes taaste- ja vastupidavuskavades esitatud hinnangulistel kuludel, mitte tegelikel kuludel. 2024. aasta veebruari seisuga suurenes kavandatud kliimapanus taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamise tõttu ning komisjoni sõnul moodustas see 275 miljardit eurot ehk 42,5% (**joonis 5**).

57 Komisjon ei jälgi taaste- ja vastupidavuskavade kliimaalase panuse tegelikku osakaalu ja summasid, kuna **taaste- ja vastupidavusrahastu määruses** ei nõuta, et komisjon esitaks aruande tegelike kliimakulutuste kohta, mis aitavad kaasa 37% eesmärgi saavutamisele, vaid hinnanguliste kulude kohta (punkt **56**). Liikmesriigid on kohustatud deklareerima komisjoniga sõlmitud taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamis- või laenulepingute raames väljamakstud kumulatiivsed kulud, mis aitavad kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele⁵². Lepingute kohaselt ei võeta seda teavet taaste- ja vastupidavusrahastu maksete puhul arvesse. Leiame, et komisjon võiks seda kasutada tegelike kliimakulutuste jälgimiseks. Praegu see siiski nii ei ole.

58 Iga taaste- ja vastupidavusrahastu meetme tegelikud kulud, olenemata nende kliimapanusest, võivad märkimisväärselt erineda kuludest, mis prognoositi taaste- ja vastupidavuskavade heakskiitmise ajal, mõjutades kliimapanuse osakaalu. Nagu komisjon on kinnitanud, võib makseid teha isegi siis, kui aluseks oleva meetme tegelik maksumus on algselt prognoositust väiksem (või suurem) (punkt **47** ja **6. selgitus**), tingimusel, et eesmärgid ja sihid on täidetud. Erinevustest olenemata võetakse taaste- ja vastupidavuskavade kliimakulutuste eesmärgi saavutamisel siiski täielikult arvesse selle meetme algselt kavandatud summat. Seetõttu leiame, et esitatud andmed ei pruugi vastata taaste- ja vastupidavuskava tegelikule kliimaalasele panusele, mis omakorda mõjutab 37% suuruse eesmärgi alase aruandluskohustuse täitmist.

⁵¹ Euroopa Komisjon, **ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne**, II osa, lk 9.

⁵² Komisjoni ja liikmesriikide vahelise rahastamislepingu artikkel 7.

59 Lisaks on oht, et kliimaga seotud projektide hilinenud elluviimine ja aeglane kasutamine mõjutavad kliimaga seotud 275 miljardi euro suuruse kogupanuse saavutamist (punkt **56**). Projektide valmimine hilineb, näiteks viivituste tõttu riigihankemenetlustes või tegevuslubade saamisel. Meie audititöö käigus leiti ka, et riiklikud ametiasutused alahindasid meetmete rakendamiseks kuluvat aega. Muude meetmete puhul on nõudlus oodatust väiksem, mis mõjutab vahendite kasutamise määra (**8. selgitus**). Taaste- ja vastupidavuskavade tegelik kliimapanus on algselt arvatud summast väiksem, kui seotud meetmed kas ei ole lõpule viidud või viiakse taaste- ja vastupidavusraha lüpspäästajaks ellu ainult osaliselt.

8. selgitus

Näited meetmetest, millega seotud probleemid võivad kliimaalast aruandlust mõjutada

Meetmest huvitatud pakkujaid pole

Slovakkias on riigihankemenetlus uue haigla ehitamiseks veel pooleli, kuigi haigla peaks valmima 2026. aasta keskel. Esielses pakkumuses ei osalenud ühtegi pakkujat, sest ükski töövõtja ei soovinud pidada kinni Slovakkia ametiasutuste kehtestatud lühikestest tähtaegadest. Slovakkia taaste- ja vastupidavuskava kohaselt on see üks suuremaid investeeringuid, mis aitab kaasa rohepöördele.

Viivitused elluviimisel

Vesiniku tootmise projektid peavad läbima pika protsessi, et saada tegevusluba. Viivitused lubade saamisel ja häired tarneahelas on samuti projektide elluviimist aeglustanud. **Portugalis** oli meie külastuse ajal (juuli 2023) vaid üks 23 heakskiidetud projektist saanud ettemakse tööde alustamiseks.

Meetmel vähe huvilisi

Kreekas esitati laadimispunktide rahastamiseks mõeldud elektromobiilsuse meetmele 2024. aasta jaanuariks ainult 171 taotlust. See moodustab 2,7% lõppeesmärgist, mis näitab, et lõppsaajad on meetmes osalemise vastu vähe huvi üles näidanud. Samuti on seni vaid 6% kavandatud taksodest asendatud elektrisõidukitega. Vähesese huvi probleemi lahendamiseks on riigi ametiasutused suurendanud toetust vanade taksode asendamiseks ja pikendanud toetusesaajatele taotluste esitamise tähtaega.

Puudub seos kulude ja rohepöörde aruandluse vahel

Meie auditikriteeriumid

60 Aruandlus rohepöörde kohta peaks olema usaldusväärne ja põhinema kindlatel eeldustel. Avaldatud teave peaks selgelt avalikustama selle koostamiseks kasutatud meetodika⁵³.

61 Uurisime meetodikat, mida komisjon kasutas rohepöörde samba suunas tehtud edusammudest aru andmiseks. Hindasime ka [taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis](#) avaldatud rohepööret käsitleva teabe usaldusväarsust.

62 Rohepöördest aru andmisel kohaldab komisjon meetodikat, mis kaldub kõrvale meetodikast, mida kasutatakse 37%-lise kliimaalase panuse arvutamiseks. Rohepöörde kontekstis kaalutakse igale meetmele määratud esmast või teisest sammast ühesugusel viisil: meetodikas ei eristata seda, kas hinnanguline panus kliima- ja keskkonnaeesmärgi saavutamisse on märkimisväärne (100%) või mõõdukas (40%). Kui rohepöördele on määratud meede nii esmase kui ka teisese samba raames, arvestatakse selle eesmärkide ja sihtide panust rohepöörde edendamisse kahekordselt. Komisjoni hinnangul moodustasid sellised juhtumid ligikaudu 1,8% algset 27 taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatest allmeetmetest.

63 Teine erinevus nende kahe meetodi vahel on see, et mõju 37% suurusele eesmärgile arvutatakse üksnes eelnevalt (punkt [56](#)). Seevastu rohepööret käsitleva aruandluse eesmärk on jälgida edusamme ning taaste- ja vastupidavusrahastu õigusaktid sisaldavad kohustust esitada kulude kohta aruanne sammaste kaupa⁵⁴ ([joonis 3](#)). Komisjon leiab, et see kohustus on täidetud, andes aru liikmesriikidele eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise alusel tehtud maksetest (punkt [03](#)). Meie arvates on [taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#) ebaselge, kas aruandluses tuleks viidata pigem tegelikele kuludele kui hinnangulistele kuludele. Komisjon esitab aruande üksnes hinnanguliste kulude kohta⁵⁵.

⁵³ Rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamisstandardite nõukogu dokumendi „Recommended practice guideline 3 – Reporting Service Performance Information“ põhjal.

⁵⁴ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 29 lõige 3.

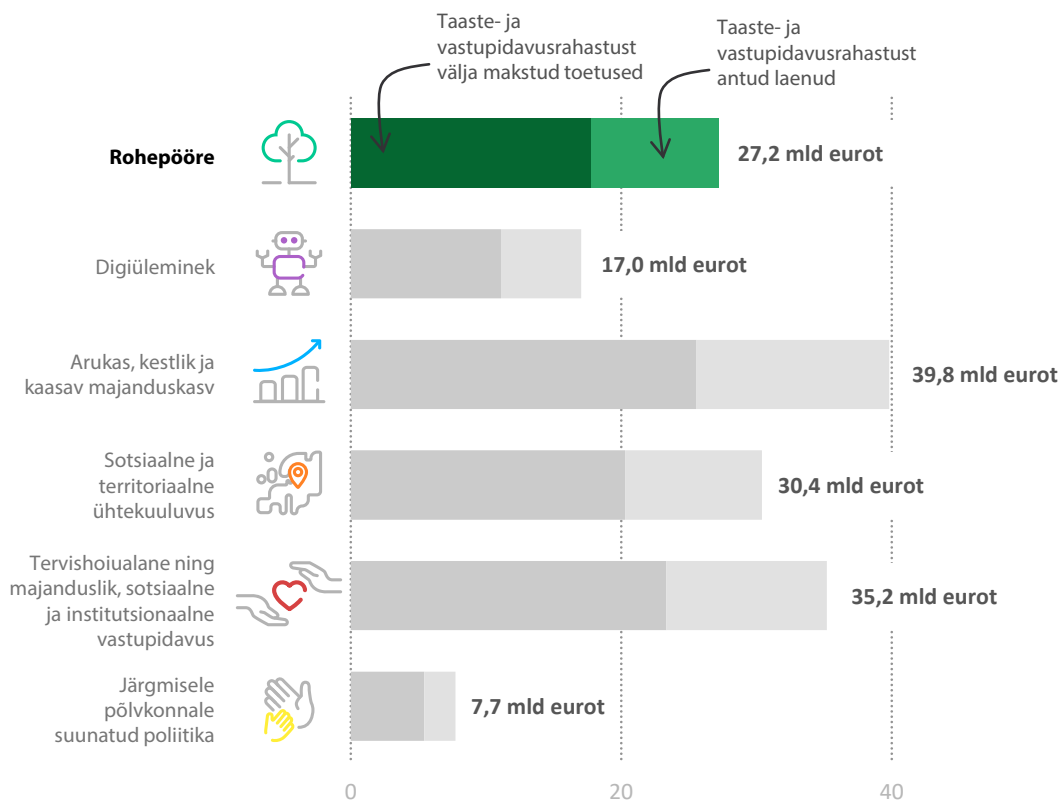
⁵⁵ Eriaruande 26/2023 punkt VII.

64 Selleks et anda aru väljamaksete edenemisest sammaste kaupa, arvutab komisjon eesmärgi või sihi ühikuväärtuse. See arv saadakse, jagades liikmesriigile ette nähtud taaste- ja vastupidavusrahastu kogueraldis eesmärkide ja sihtide koguarvuga⁵⁶. Eesmärgid ja sihid ei ole otseselt seotud sammastega. Selleks et teha kindlaks, milline neist on rohepöörde seisukohast oluline, vaatab komisjon läbi asjaomaste meetmete esmased ja teisesed sambad (punkt **05**). Eesmärke ja sihte käsitatakse rohepöörde sambale kaasa aitavatena, kui sellega on seotud vähemalt üks nende allmeetmetest.

65 Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis (punkt **05**) antakse teavet komisjoni väljamaksete kohta sammaste kaupa ning saavutatud eesmärkide ja sihtide kohta. 2024. aasta veebruariks olid liikmesriigid saanud 103 miljardit eurot toetusi ja 54 miljardit eurot laene (lisaks eelmaksetele 13% ulatuses ehk summas ligikaudu 68 miljardit eurot). Rohepöörde sambaga seotud väljamaksed moodustavad kõigist seni tehtud väljamaksetest 17% (27,2 miljardit eurot) (*joonis 13*). Võttes arvesse, et ainuüksi kliimaga seotud meetmed peaksid moodustama 42,5% taaste- ja vastupidavusrahastu eraldatud summast (punkt **09**) ning et rohepööre peaks hõlmama 34 täiendavat keskkonnameedet, mida kliimaseire ei hõlma, on see summa endiselt üsna väike.

⁵⁶ Eriaruande 26/2023 punkt 78.

Joonis 13. Väljamaksed sammaste kaupa, nagu on näidatud taaste- ja vastupidavusraha tulumustabelis (miljardites eurodes)

Allikas: taaste- ja vastupidavusraha tulumustabel (andmed 2024. aasta veebruari seisuga).

66 Olenevalt aruandlusvormist võidakse rohepöörde jaoks eraldatud maksete summasid ala- või ülehinnata. Seda seetõttu, et eesmärkide ja sihtide ühikuväärtus ei kajasta meetmete tegelike ja hinnangulisi kulusid. Näiteks Portugalis on hoonete energiatõhususe meetmel renoveeritud pindalaga seotud eesmärgid. Ühikuväärtust kasutades võetakse 45 000 m² renoveerimist rohepöörde seisukohalt arvesse samamoodi nagu 315 000 m² renoveerimist.

67 Meie eelmises aruandes taaste- ja vastupidavusraha tulemuslikkuse seire raamistiku kohta leiti, et andmete puudumine tegelike kulude kohta piirab taaste- ja vastupidavusraha vahendite tõhusa kasutamise hindamist ja taaste- ja vastupidavusraha tulemuslikkust selle sammaste tasandil. Seetõttu esitasime komisjonile soovitus⁵⁷ anda aru tegelikest kuludest, mille komisjon tagasi lükkas.

⁵⁷ Eriaruande 26/2023 punkt 87 ja soovitus 4b.

68 Aruandlust rohepöörde kohta mõjutab ka asjaolu, et enamik varajase etapi eesmärkidest ja sihtidest on seotud rakendamise esimeste etappidega (nt projektikonkursi heakskiitmine). See tähendab, et varajased maksed liikmesriikidele ei pruugi olla seotud tegelike projektidega, kui nende eesmärgid ja sihid on seotud näiteks reformide või meetme algatamise ettevalmistusetappidega. Lõpetamata projektide puhul või meetmete puhul, millega ei saavutata viimast eesmärki või sihti, ei saa komisjon juba välja makstud vahendeid tagasi nõuda, kuna [taaste- ja vastupidavusraha määruses](#) ei ole seda võimalust ette nähtud. Kuna tulemustabel kajastab liikmesriikidele väljamakstud summasid, siis sellistel juhtudel komisjon esitatud andmeid ei kontrolli.

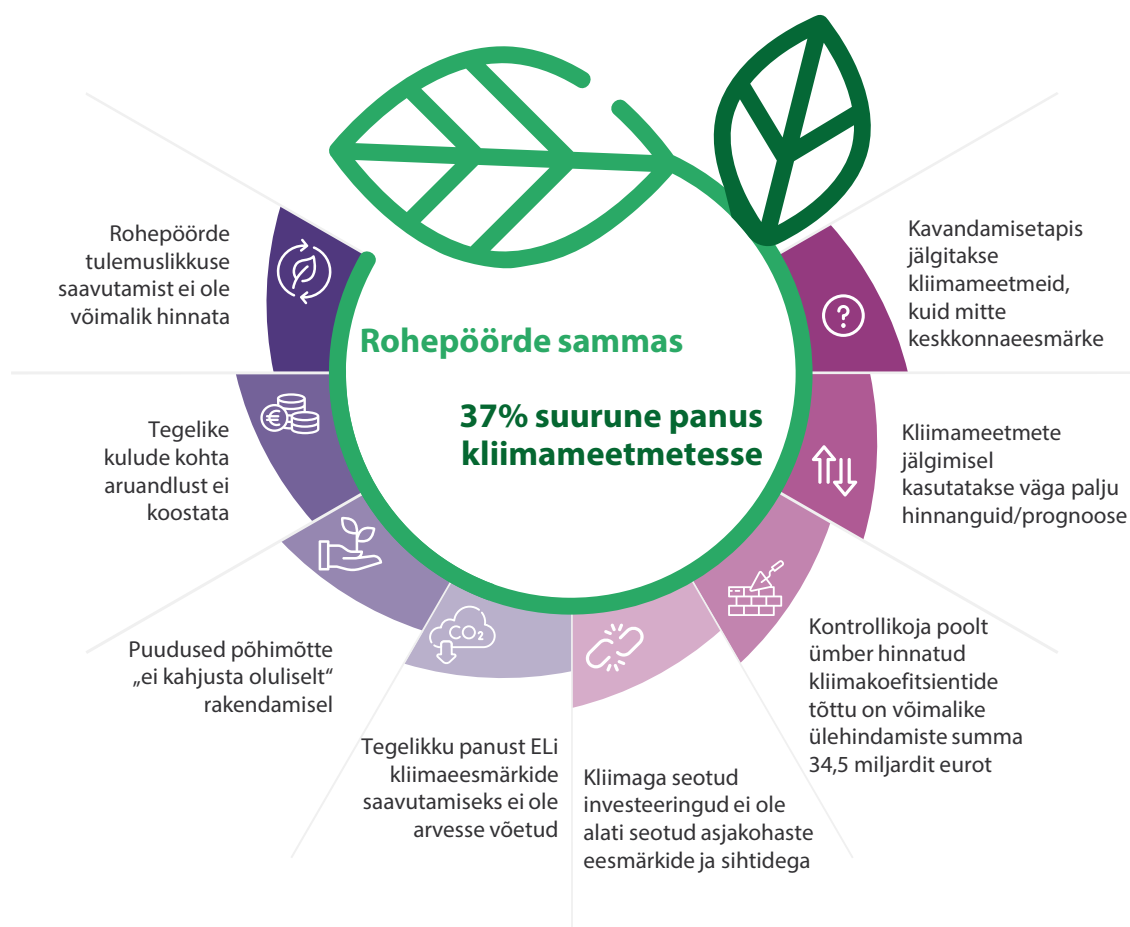
69 Üldiselt leidsime, et [taaste- ja vastupidavusraha tulemustabelis](#) esitatud rohepöörde aruandlus on segadusttekitav. Arvesse ei võeta ei rohepöörde meetmete hinnangulisi summasid ega tegelikke kulusid, sest aruandlus põhineb ühikuväärtustel (punkt [66](#)). Seepärast ei anna [taaste- ja vastupidavusraha tulemustabel](#) kasutajatele täielikku ja usaldusväärset teavet rohepöördele tegelikult kulutatud summade kohta.

Järeldused ja soovitused

70 Üks taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärged on aidata kaasa rohepöördele ja ELi kliimaeesmärkide saavutamisele. Eelkõige peavad liikmesriigid eraldama vähemalt 37% kavandatud vahenditest kliimameetmetele (punktid **01–09**).

71 Meie auditi eesmärk oli hinnata, kas taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad on kavandatud ja rakendatud nii, et need aitavad rohepöördele tõhusalt kaasa. Taaste- ja vastupidavusrahastu andis stiimuli investeerida kliimameetmetesse ja rohepöördesse. Leidsime aga rahastu ülesehituses puudusi, millele leidsime kinnitust rahastu rakendamise hindamisel. Järeldame, et **joonisel 14** kokku võetud ja allpool kirjeldatud puudused seavad kahtluse alla rohepöördega seotud eesmärkide saavutamise.

Joonis 14. Puudused rahastu ülesehituses ja rakendamises, mis mõjutavad rohepöörde eesmärkide saavutamist

Allikas: kontrollikoda.

72 Meie analüüs näitab, et kuigi kliimameetmeid jälgitakse ja neid võetakse arvesse 37% suuruse eesmärgi saavutamisel, on nende ulatus kitsam kui rohepööre, mis hõlmab lisaks kliimaeesmärkidele ka elurikkuse ja keskkonaeesmärke. Kliimameetmete jälgimise metoodika põhineb kolmel kliimakoefitsiendil (0%, 40% ja 100%), mis on seotud meetmete eeldatava panusega kliimaeesmärkide saavutamisse, nagu on ette nähtud [taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#). Sageli kohaldati ühtseid kliimakoefitsiente meetmete ja nende aluseks olevate kulude suhtes, mis hõlmavad suurt hulka tegevusi, mis kõik ei ole seotud kliimaga. Kliimaalase panuse paremaks hindamiseks võttis komisjon kasutusele allmeetmete kontseptsiooni. Tegelikult ei täpsustatud alati meetmete kliimamõju ja metoodika põhines suures osas hinnangutel. See tõi omakorda kaasa mõju võimaliku ülehindamise, eelkõige keerukate meetmete puhul, millel peaks olema erinev mõju kliimameetmetele (punktid [15–22](#)).

73 Meie töö näitab ka, et mõned [taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#) sätestatud kliimakoefitsiendid (raudtee, elektrivõrgud ja uued hooned) ei kajasta eeldatavat mõju ELi kliimaeesmärkidele. Näiteks ei võeta arvesse ehitusetapi investeeringutest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet, mille tulemuseks on tegelikkuses väiksem kliimamõju. Kasutades nende kolme kategooria puhul konservatiivsemaid kliimakoefitsiente, kui on sätestatud määruses, on meie hinnangul taaste- ja vastupidavusrahastu kliimapanus tõenäoliselt 34,5 miljardi euro ulatuses üle hinnatud. Lisaks ei võimalda tulemusraamistik jälgida kõigi rohepöövet toetavate meetmete mõju ega hõlma põhiaspekte, nagu kasvuhoonegaaside heite vähendamine ja panus keskkonaeesmärkide saavutamisse (punktid [23–24](#)).

1. soovitus. Hinnata paremini tulevaste rahastamisvahendite raames tehtavaid kliimakulutusi

Komisjon peaks tagama, et kliimaga seotud meetmed, sekkumised ja tegevused jaotatakse tasemele, mis võimaldab neid siduda asjakohase ja põhjendatud kliimaalase panusega, mille tulemusel on kliimakulutusi võimalik üksikasjalikumalt ja täpsemalt hinnata.

Soovituse täitmise tähtaeg: kõigi kliimaseiret hõlmavate rahastamisvahendite kavandamisel

2. soovitus. Tagada tulevaste rahastamisvahendite asjakohane ülesehitus, et toetada kliima- ja keskkonnanäesmärke ja -sihte

Komisjon peaks:

- a) hindama, kuidas ELi kliimanäesmärkide ja -sihtide saavutamiseks kasutatavad rahastamisvahendid annavad teavet nende tegeliku panuse kohta nende saavutamisse;
- b) lisama kliima- ja keskkonnanäesmärkidega seotud investeeringuid oma tulemuslikkuse seire- ja hindamisraamistikku.

Soovituse täitmise tähtaeg: kõikide kliima- ja keskkonnanäesmärke hõlmavate rahastamisvahendite kavandamisel

74 Leidsime, et rahastu piiratud rakendamisperiood mõjutas rohepöört toetavate meetmete lisamist riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse; samuti ei olnud selge, mil määral aitavad riiklikud kavad kaasa kliimameetmetele. Mõned meetmed eraldati sekkumisvaldkondadele, mis ei kajastanud meetmete olemust, mis tõi kaasa suurema kliimamõju; teisest küljest ei olnud mõned meetmed kliima seisukohast asjakohased (nt halduskulude allmeetmed). Samuti leidsime, et mõned kliimaga seotud investeeringud ei olnud piisavalt seotud kliimaalaste või mõju omavate eesmärkide ja sihtidega (punktid [25–35](#)).

75 Leidsime ka ebakõlasid põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamisel, sest lihtsustatud lähenemisviiside rakendamisel ei olnud liikmesriigid alati kohustatud põhjalikult hindama vajadust oma investeeringutega seotud leevendusmeetmete järele. Leidsime juhtumeid, kus liikmesriigid rahastasid projekte, mis ei vastanud meetme kirjeldusele. See mõjutas kliimaalase panuse tulemuslikkust ja suurust (punktid [36–47](#)).

3. soovitus. Suurendada rohepöördega seotud meetmete tulemuslikkust

Komisjon peaks:

- a) võtma meetmeid, et kõrvaldada ebakõlad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ rakendamisel liikmesriikide poolt, kui nad kasutavad lihtsustatud lähenemisviisi;

Soovituse täitmise tähtaeg: juuni 2025

- b) tagama, et rohepöördega seotud meetmete läbivaatamisel jälgitaks eesmärkide ja sihtidega meetmete edenemist kuni nende lõpetamiseni, et oleks võimalik hinnata, kas meetmed on oma kliima- ja keskkonnanäesmärgid saavutanud.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2025

76 Komisjonil ei ole seireraamistiku piirangute tõttu piisavalt teavet, et hinnata rohepöördele kaasa aitavate meetmete tulemuslikkust. Komisjon esitab aruande ainult eelnevalt eraldatud kliimaga seotud summade kohta. Seetõttu ei võeta esitatud teabes arvesse tegelikke kulusid, mida mõjutavad sellised tegurid nagu viivitused ja aeglane kasutus. Need tegurid võivad kaasa tuua kliimaalase panuse üle- ja alahindamise. Samal ajal annavad liikmesriigid aru kliimakulutuste raames tehtud maksetest, kuid komisjon ei kasuta seda teavet 37% suuruse kvantitatiivse eesmärgi saavutamise kohta aruandluse koostamiseks. Seetõttu ei saa komisjon tagada sellekohase aruandluskohustuse täielikku täitmist (punktid [48–59](#)).

77 Taaste ja vastupidavuse tulemustabelis jälgitakse komisjoni poolt liikmesriikidele tehtud makseid. Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu põhimõtetega ei ole need maksed seotud meetme kuludega ega kajasta seega tegelikke kliimaga seotud kulusid. Lisaks ei kajasta saavutatud eesmärgid ja sihid tingimata rohepöördele kaasa aitava meetme ambitsioonikust. See muudab rohepöördega seotud aruandluse tegelike kulude puhul ebausaldusväärseks (punktid [60–69](#)).

4. soovitus. Parandada aruandlust taaste- ja vastupidavusrahastu kliimakulutuste kohta

Komisjon peaks koguma ja avaldama liikmesriikide poolt juba esitatud teabe kliimaga seotud meetmete tegelike kulude kohta, võrdlema neid riiklikes kavades esitatud hinnanguliste kuludega ning arvutama ümber tegeliku kliimapanuse 37% suuruse eesmärgi saavutamisse.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2026

Märkus: komisjon ei nõustunud meie [eriaruandes 26/2023](#) esitatud soovituselga, et ta peaks ressursside tõhusa kasutamise hindamise alusena esitama aruande taaste- ja vastupidavusrahastust kuue samba raames rahastatud tegelike kulude kohta.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 4. juuli 2024. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president
Tony Murphy

Lisa. Meie valitud meetmed

Asjaomane valdkond/ liikmesriik	Kreeka	Horvaatia	Portugal	Slovakkia
Taastuvad energiaallikad ja energeetikasektor	EL-C[1,1]-I[16926] Salvestussüsteemide paigaldamise toetamine, et suurendada taastuvenergia kasutuselevõttu	HR-C[C12]-I[R1-I1] Energiasüsteemi elavdamine, ehitamine ja digiteerimine ning energiasektori CO ₂ heite vähendamise taristu toetamine	PT-C[C14]-I[i01] Taastuvallikatest toodetud vesinik ja muud gaasid	SK-C[C1]-I[I2] Olemasolevate taastuvate energiaallikate ajakohastamine
Energiatõhusus	EL-C[1,2]-I[16872] Eluhoonete energiatõhusamaks renoveerimine	HR-C[C61]-I[R1-I1] Hoonete energiatõhusamaks renoveerimine	PT-C[C13]-I[i01] Eluhoonete energiatõhusus	SK-C[C2]-I[I1] Ühepereelamute energiatõhususe parandamine
Kestlik liikuvus	EL-C[1,3]-I[16924] Elektromobiilsus – laadimispunktid, elektribussid, elektritaksod	HR-C[C14]-I[R5-I2] Uute liikuvussõidukite teadus-, arendus- ja tootmistegevus ning toetav taristu	PT-C[C15]-I[i01] Metroovõrgu laiendamine	SK-C[C3]-I[I1] Vähesese CO ₂ heitega transporditaristu arendamine
CO ₂ heite vähendamine	EL-C[4,7]-I[16980] Taaste- ja vastupidavusraha laenu rahastu	HR-C[C111]-I[R4-I2] Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahastamisvahend	PT-C[C11]-I[i01] Tööstuse CO ₂ heite vähendamine	SK-C[C4]-I[I1] Tööstuse CO ₂ heite vähendamise kava toimimine
Loodusvarade säästev kasutamine	EL-C[1,4]-I[16849] Riiklik taasmetsastamiskava ja Parnitha suurinvesteering	HR-C[C15]-I[R1-I1] Puu- ja köögivilja logistika- ja jaotuskeskuste ehitamine ja varustamine	PT-C[C08]-I[i05] Metsaprogramm	SK-C[C5]-I[I1] Piirkondade kohanemine kliimamuutustega

Asjaomane valdkond/ liikmesriik	Kreeka	Horvaatia	Portugal	Slovakkia
Muud sektorid	EL-C[4,6]-I[16634] Uued tööstuspargid	HR-C[C13]-I[R1-I2] Ühisveevärgi arendamise programm	PT-C[C12]-I[i01] Biomajandus	SK-C[C11]-I[I2] Uus haiglavõrk – ehitus, rekonstrueerimine ja seadmed

Lühendid

DNSH: põhimõte „ei kahjusta oluliselt“:

KHG: kasvuhooonegaas

MW: megavatt

NGEU: taasterahastu „Next Generation EU“

Mõisted

Eesmärk: liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava mõne reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvalitatiivne näitaja.

Investeering: kulutused taaste- ja vastupidavusrahistu määruse kohaldamisalasse kuuluvale tegevusele, projektile või muule meetmele, mis peaks andma ühiskonnale, majandusele või keskkonnale kasulikke tulemusi.

Kasutusmäär: see, kui palju liikmesriigid on komisjonilt saanud taaste- ja vastupidavusrahistu vahendeid eesmärkide ja sihtide rahuldavaks täitmiseks.

Kliimakoefitsient: näitaja, millega mõõdetakse projektideks, meetmeteks ja tegevusteks kasutatud ELi kulutuste seda osa, mille puhul on võetud arvesse kliimakaalutlusi.

Kliimameetmed: kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemise meetmed.

Kliimameetmete jälgimine: kliimameetmetega seotud kulutuste eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude jälgimine.

Kliimamuutuste leevendamine: kasvuhoonegaaside heite vähendamine või piiramine nende kliimamõju tõttu.

Kliimamuutustega kohanemine: riikide ja kogukondade haavatavuse vähendamine kliimamuutuste suhtes, suurendades nende vastupanuvõimet kliimamuutuste mõjule.

Panus kliimameetme rahastamise: hinnang kulutuste kohta, mida liikmesriigid on taaste- ja vastupidavusrahistust kliimameetmetele teinud.

Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“: põhimõte, mille kohaselt ei tohiks investeerimismeetmed avaldada olulist kahjulikku keskkonnamõju.

Reform: taaste- ja vastupidavusrahistu kontekstis muutus, mis toob kaasa turgude, poliitiliste või institutsiooniliste või haldusstruktuuride toimimise märkimisväärse ja püsiva paranemise või märkimisväärse edu selliste poliitikaeesmärkide saavutamisel, nagu majanduskasv ja tööhõive, vastupanuvõime ning rohe- ja digipööre.

REPowerEU: ELi algatus eesmärgiga lõpetada sõltuvus fossiilkütustest, mitmekesistada energiavarustust ja kiirendada üleminekut puhtale energiale.

Sammas: mõiste, mida kasutatakse kõigis kuues poliitikavaldkonnas, mis moodustavad taaste- ja vastupidavusrahistu: i) rohepööre; ii) digipööre; iii) majanduslik ühtekuuluvus, tootlikkus ja konkurentsivõime; iv) sotsiaalne ja territoriaalne

ühtekuuluvus; v) tervishoid ning majanduslik, sotsiaalne ja institutsiooniline vastupidavus; vi) järgmise põlvkonna poliitika.

Seire: eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude süstemaatiline jälgimine ja läbivaatamine. Seda tehakse osaliselt näitajate abil.

Sekkumisvaldkond: taaste- ja vastupidavusrahastust, Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist või Euroopa Sotsiaalfondist rahastatavate tegevuste kategooria.

Siht: liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava konkreetse reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvantitatiivne näitaja.

Taaste ja vastupidavuse tulemustabel: komisjoni veebisait, kus on näidatud, kuidas edeneb liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade elluviimine.

Taaste- ja vastupidavuskava: dokument, milles esitatakse liikmesriigis taaste- ja vastupidavusrahastu raames kavandatavad reformid ja investeeringud.

Taaste- ja vastupidavusrahastu: ELi rahalise toetuse mehhanism COVID-19 pandeemia majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks ja taastumise kiirendamiseks ning keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema tuleviku suunas liikumiseks.

Taasterahastu „NextGenerationEU“: rahastamispakett, mis aitab ELi liikmesriikidel taastuda COVID-19 pandeemia majanduslikust ja sotsiaalsest mõjust.

Tulemuslikkus: näitaja, mis mõõdab seda, mil määral on ELi rahastatud meede, projekt või programm oma eesmärgid saavutanud ja pakub kulutustele vastavat tulu.

Ühine näitaja: mõõdetav muutuja, mis annab teavet taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel ühiste eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude ning taaste- ja vastupidavusrahastu üldise tulemuslikkuse kohta.

Komisjoni vastused

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/sr-2024-14>

Ajatelg

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/sr-2024-14>

Auditirühm

Kontrollikoja eriaruannetes esitatakse auditite tulemused, mis hõlmavad ELi poliitikat ja programme ning konkreetsete eelarvevaldkondade haldamisega seotud teemasid. Audititülesannete valimisel ja kavandamisel püüab kontrollikoda maksimeerida nende mõju, võttes arvesse tulemuslikkuse ja vastavuse riske, konkreetse valdkonna tulude ja kulude suurust, tulevasi arengusuundi ning poliitilist ja avalikku huvi.

Kõnealuse tulemusauditi viis läbi loodusvarade säästva kasutamise valdkonnaga tegelev I auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Joëlle Elvinger. Auditit juhtis kontrollikoja liige Joëlle Elvinger, keda toetasid kabinetiülem Ildikó Preiss, kabineti nõunik Paolo Pesce, valdkonnajuht Ramona Bortnowschi, auditijuht Antonella Stasia, auditijuhi asetäitjad Marika Meisenzahl ja Asimina Petri ning audiitorid Monika Dedicova ja Zvonimir Novoselić. Keelealast abi osutasid Laura Mcmillan, Jerónimo Montenegro, Marin Pažanin, Jennifer Schofield, Hana Vendlekova ja Aikaterini Vraila.

Fotol vasakult: Ildikó Preiss, Zvonimir Novoselić, Joëlle Elvinger, Jerónimo Montenegro, Antonella Stasia, Paolo Pesce, Ramona Bortnowschi, Monika Dedicova, Asimina Petri, Marika Meisenzahl, Aikaterini Vraila ja Marin Pažanin.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2024

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6-2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikoja sisu taaskasutajad ei tohi moonutada selle algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetses sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid isikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotlema täiendavat luba.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Joonised 2, 3, 8, 9, 10, 14; 2., 3., 5., 6., 7. ja 8. selgitus, tabel 1 – ikoonid: nende jooniste kujundamisel on kasutatud [Flaticon.com](#) ressursse. © Freepik Company S.L. Kõik õigused kaitstud. Joonis 2 – ikoon: Euroopa Komisjon. Joonis 13 – © European Union.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

HTML	ISBN 978-92-849-2567-4	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/680826	QJ-AB-24-014-ET-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2616-9	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/137236	QJ-AB-24-014-ET-N

Taaste- ja vastupidavusrahastu andis liikmesriikidele stiimuli investeerida rohepöördesse. Nad kavatsesid rohepöörde samba raames kliimameetmetele kulutada ligikaudu 275 miljardit eurot. Meie analüüs näitas aga puudusi rahastu rohepöörde meetmete kavandamisel ja rakendamisel. Nende puuduste tõttu võivad kliimameetmetele eraldatud summad olla ülehinnatud ning kavandamise ja kasutamise vahel võib olla ebakõlasid. Lisaks pole selge, mil määral need meetmed rohepöördele tegelikkuses kaasa aitavad. Õigusaktides ei nõuta rahastu panuse hindamist ELi kliimaeesmärkide saavutamisse ega aruandlust tegelike kulude kohta. See vähendab rahastu asjakohasust sidusrühmade jaoks. Esitame rohepöörde jaoks oluliste ELi vahendite ülesehituse ja tulemuslikkuse parandamiseks mitu soovitusi.

Kontrollikoja eriaruanne vastavalt ELTLi artikli 287 lõike 4 teisele lõigule.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel +352 4398-1

Päringud: eca.europa.eu/et/contact
Veebisait: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors